

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Predsednik Malija Modibo Keita na poti skozi Kranj

Prisrčen pozdrav na odprti cesti

KRANJ, 20. junija - Gorenjska je danes popoldan sprejela Modibo Keita, velikega državnika iz mlade afriške države, predsednika Republike Mali. Vzdož betonskega cestišča, od Medvod do Bleda, je uglednega gosta pričakala in sprejela množica ljudstva, ki v tem državnem obisku vidi težnjo za sodelovanjem z narodi vsega sveta, ne glede na zemljepisne razdalje, barvo kože in družbeno ureditev. Ko smo pozdravljali visokega gosta iz prijateljske afriške države, smo se spomnili vseh zaslug, ki jih ima Modibo Keita v zgodovinskem gibanju afriških držav za samostojnostjo in neodvisnostjo.

mobilu se je Modibo Keita v spremstvu predsednika Ljudske skupščine LRS, tovariša Mihe Marinka pripeljal v precej hitri vozniki skozi Kranj, kjer mu je občinstvo priredilo spontan in topli sprejem. Ugledni državnik je iz odprtega avtomobila odpozdravljal množice z mahanjem roke. Za njim so prihajali številni avtomobili s spremstvom in visokimi gosti iz Republike Mali. Ob cesti na Bled so se povsod zatekli ljudje, ki so želeli izreči visokim gostom iz te oddaljene afriške države dobrodoščilo.

stom Modibom Keitom, predsednikom republike Mali, na Bled. Na križišču poleg jezera in vzdolž Ljubljanske ceste je visoke goste pričakalo veliko število Blejčanov ter domačin in tujih turistov, ki se zadržujejo te dni na Bledu.

Zvečer sta oba predsednika s spremstvom prisostvovala velikemu ognjemetu z gradu in blejskega otoka; v villi Bled pa je predsednik republike maršal Tito priredil za goste siceršen sprejem s kulturnim sporedom.

Jutri dopoldne si bo visoki gost ogledal blejski grad in bližnjo okolico Bleda. Okrog desetih pa se bo skozi Kranj vračal proti Ljubljani.

SPREJEM NA BLEDU

Bled, 20. junija - (Po telefonu) Točno ob 18. uri je danes prispela kolona s predsednikom republike maršalom Titom in visokim go-

Na poti na Bled so predsednika Malija Modibo Keita z navdušenjem pozdravili tudi Kranjčani

Kaj je ugotovila komisija o stanju gradbenih delavcev

Več čuta za družbeno odgovornost

REŠITEV JE TREBA ISKATI V SAMOUPRAVNIH ORGANIH, ZLASTI PA V DRUŽBENIH IN POLITIČNIH ORGANIZACIJAH — RAZPRAVE PRED OKRAJNIM SINDIKALNIM SVETOM IN OKRAJNIM KOMITEJEM ZK

Na okrajni konferenci Zveze komunistov pred meseci so ugotovili, da se v kolektivih gradbene stroke ne uveljavlja delavsko upravljanje kot v kolektivih drugih dejavnosti. Zatem je stvarno stanje raziskala posebna komisija, ki je obiskala 13 gradbenih podjetij in gradbišč. Na osnovi poročila te komisije bo okrajni komitej ZK o tem problemu razpravljal v sredo, 21. junija. Okrajni sindikalni svet pa je že v ponedeljek, 19. junija, skupno s predsedniki občinskih sindikalnih svetov zavzel določena stališča.

V resnici gre za stvari, ki jih je ugotovila že omenjena konferenca ZK. Komisija je v svojem poročilu ugotovila, da so delavci gradbene stroke dokaj ločeni od ostalega življenja v kraju, kjer oni delajo in živijo. Njihova naselja so v glavnem na periferijah,

ki so od ostalega življenja v kraju, kjer oni delajo in živijo. Njihova naselja so v glavnem na periferijah, kolektivih. Delavsko upravljanje je dokaj šibko. O sprejemanju in odpuščanju delavcev skoro nikjer ne razpravljajo postavljene komisije in je vse odvisno od »volje in iniciativ« posameznih uslužbencev. Ponekod se je uveljavila praksa, da o sprejemu odloča posameznik na osnovi zdravstvene knjižnice. Kdor je večkrat hodil okrog zdravnikov ni zaželen.

Pri tem pa so dokaj šibke tudi sindikalne organizacije in celo organizacije zveze komunistov, dasi bi bilo od njih največ pričakovati. Gradbeništvu nosi še zmeraj sezonski pečat in se večina delavcev vsako leto meaja. To pa povzroča določene težave in usposabljanju in vključevanju delavcev v samoupravne organe in druge organizacije. Na primer, v organizacijah ZSK, ki bi morale biti glavni poborniki za odkrivanje in odpravljanje raznih slabosti in težav, je premalo delavcev iz neposredne proizvodnje, ki na svojih kožah občutijo te težave. Prevladuje beseda uslužbencev iz strokovnih služb. Tako je tam prišlo do razprav in sklepov za razne izlete in ekskurzije na račun kolektiva, kar so želeli in tudi izkoristili pretežno le slednji. Premalo pa je razprav o stanju in potrebah delavcev. V enem primeru je bilo celo ugotovljeno, da se delavci na takih sestankih niso upali načeti problemom, ki niso bili všeč operativnim uslužbencem podjetja.

Pri vsem tem gre v glavnem za družbeno odgovornost v odnosu do teh delavcev. V operativnih vodstvih teh podjetij vse preradi govorje o materialnem stanju teh delavcev, o njihovih osebnih dohodkih in posameznih slabostih. Premalo čuta pa je za probleme, ki se ob tem kopičijo in zadržujejo delavce, da bi oni kot uprav-

ljavel, kot enakopravni člani našnje družbe vodili politično določena podjetja in socialistične skupnosti, da bi se oni vključevali v neposredni družbeni proces okolice, v kateri delajo in živijo. Današnje življenjske razmere, vključujoč sem tudi stanovanja, menze in druge okoliščine, pa jih v to ne vodijo. A prav do teh slabosti je treba več čuta odgovornosti.

K. M.

Glasilo KO SZDL Plavž

Jesenec - Na zadnji seji Krajevne odbora SZDL Plavž so ugotovljali, da bi muno potrebovali lastno glasilo, ki bi seznanjalo prebivalce s problemi terena, posebno sedaj, ko mislijo v kratkem začeti z večjimi prostovoljnimi akcijami. Glasilo naj bi izhajalo najmanj enkrat mesečno. Člani odbora bodo o tem še enkrat razpravljali in se šele po tehtnem preudarku odločili za izdajanje glasila.

Presežen operativni proizvodni načrt

V maju bi morali po operativnem proizvodnem načrtu izdelati v tovarni Planika v Kranju 126 tisoč 50 parov čevljev. Prizadevali delavci pa so našrt preselili za 4,51 odstotka in izdelali 131.745 parov čevljev. Tudi kvaliteta dela se je izboljšala. Izdelani so le 1,24 odstotka defektnega blaga. V juniju morajo izdelati 103.510 parov čevljev, torej manj kot v maju. To pa zato, ker je junij že mesec dopustov in je bilo treba operativni proizvodni načrt znižati.

Delo stanovanjske skupnosti na Javorniku Pomanjkanje prostorov

Pred letom dni so tudi za naselja Javornik, Koroška Bela, Potoki in Javorniški rovt ustanovili stanovanjske skupnosti. Ena izmed glavnih nalog stanovanjske skupnosti je, da skrbi za napredek komunalnih in socialnih dejavnosti in da razbremeni delavko-mater pri njenem družinskem delu. Pri stanovanjski skupnosti Javornik so ustanovili tudi poravnalni svet, ki se je s svojim delom že dokaj uveljavil.

V okviru stanovanjske skupnosti Javornik poslujejo tudi trije servisi. Ze dolgo časa so pogrešali radioelektrični servis, saj je malo hiš oziroma družin na tem področju, ki ne bi imele radijskega ali televizijskega sprejemnika. Število teh aparatov pa tudi stalno iarašča.

Na področju omenjene stanovanjske skupnosti je tudi mnogo stanovanjskih objektov in zato tudi hišnih svetov. Razumljivo je, da ti sveti potrebujejo izdatno pomoč pri vodenju finančnih in drugih poslov. Zato so se odločili, da bodo ustanovili poseben finančni servis, ki bo pomagal in svetoval članom hišnih svetov in se posebej njihovim blagajnikom.

Razen teh dveh servisov imajo tudi pleskarskega, katerega se lahko prebivalci neomejeno poslužujejo. Potrebe pa narekujejo, da bo morala stanovanjska skupnost ustanoviti tudi še kakšno drugo servise. V servisi delavci in uslužbenci niso stalno zaposleni, pač pa opravijo svoja dela po rednem delovnem času.

Na zadnji seji upravnega odbora so zelo živahno razpravljali tudi o novi nalogi, ki jo bo imela stanovanjski skupnost pri varstveni vzgoji otrok. Otroški vrtec, ki je bil dosejel v okviru osemletke na Koroški Bell, bo v prihodnje posloval pri stanovanjski skupnosti Javornik. Vendar za otroški vrtec primanjkuje prostorov, za-

to so se člani upravnega odbora na zadnji seji po daljši in živahni razpravi odločili, da bodo predlagali občinskemu ljudskemu odboru Jesenice odkup Mulejeve hiše na Javorniku. Tu so sedaj gostilniški prostori, ki pa bi jih z manjšim popravilom preuredili v otroški vrtec.

Pohod planincev na Poljane

Prehodili so že nad 100 km

KOKRA, 20. junija - V soboto dopoldne je iz Kamnika krenila skupina 18 planincev in tabornikov na partizansko kurirsko pot, ki jih bo vodila na Poljane, kjer bo 4. junija osrednja gorenjska proslava v počastitev 20-obltnice Ljudske revolucije.

Včeraj smo mlade planince in tabornike z Gorenjske srečali približno ob 10. uri pred spomenikom v partizanski vasi Kokrni. Do tod so naredili že okoli 100 kilometrov poti. Kot so nam povedali je bil to najtežji del 450 kilometrov dolge poti, ki jo bodo prehodili preko gorenjskih vrhov in mimo znanih krajev iz NOB.

Ze prvi dan, v soboto 17. junija, so prišli proti večeru na Veliko planino, kjer je bila 1939. leta V. državna konferenca SKOJ, ki ji je prisostvoval tudi Ivo Lola - Ribar.

Na Veliki planini so prenočili.

naslednji dan v nedeljo pa nadaljevali pot preko Koroške, Kamniškega sedla, Kordibev, Turške gore, Dolgih podov, preko Kalšnega grebena do Kravca. Tu so spet prenočili. Včeraj zjutraj so se že zgodaj podali na pot, in sicer s ciljem, da dosežejo še isti dan Dom pod Storiščem. Na tej poti so se ustavili tudi pri spomeniškem obeležju padlim borcem II. grupe odročov v Davcovu. Ob 10. uri dopoldne smo jih prestregli mi, ravno ko so prišli do spomenika na Kokrni.

Srečno pot sta mladim, ki so se podali na res težko in dokaj nevarno 450 kilometrov dolgo pot,

zaželela na tem mestu predsednik Občinskega odbora SZDL Kranj Stane Božič, predstavnik Občinskega odbora Zveze borcev Kranj Franc Pagon, svečanosti sta prisostvovala tudi sekretar Okrajnega odbora Zveze borcev Kranj Franc Konobelj-Slovenec in predsednik Planinskega društva Kranj Franjo Klotnik.

Vodja planincev in tabornikov prekaljen borec Andrej Brovc, je v imenu vseh, ki so na pohodu obljubili, da bodo vzdržali to težko pot in vsem skupaj zaželel na evidenje na Poljanah 4. junija.

M. Z.

OBRAZI IN POJAVI

mir, ker Polone ne bo treba pri-ganjati k učenju.

In ker v tej družini verjamejo v to, da se dobri učenci v življenju ne znajdejo in od Polone zabavajo le to, da gre vsako leto v višji razred (kar bi sicer rekli soodjet), so se prav radi otresli skrbi za lolo in se le od časa do časa spomnili na krasno (perfektno) šolsko reformo. Se za roditeljske restanke jim je zmanjkalo časa.

Živio šolska reforma!

»To je pa res perfektno!« so vsi oprek govorili učenci v višjem razredu osnovne šole, ko jim je razredničarka povedala, da jim nova šolska reforma omogoča, da z dvema nezadostnima ocenama lahko napredujejo v višji razred. Kar pomiriti se niso mogli od samega navdušenja in tako niso opazili, da njihova razredničarka niti ni tako navdušena. (Sicer pa do sedaj še nisem slišala, da bi bil katerikoli prosvetni delavec nad tem navdušen, pa vsekakor tega še marsikdo ni opazil.)

Ko je Polonina mama zvedela za novi zakon, ni rekla, da je to perfektno ampak, da je krasno, ker je bila v času njenega šolanja ta beseda v modi. Očka pa je pripomnil: »To pa ni slabo« in mislil na to, da bo pridobuje počitnice

čas spomnili na krasno (perfektno) šolsko reformo. Se za roditeljske restanke jim je zmanjkalo časa.

Lansko šolsko leto je Polona izdelala 6. razred osnovne šole z nezadostno oceno iz nemškega jezika in matematike. Razredničarka ji je vesno priporočila, da naj med počitnicami ne pozabi na učenje, ker ji bo sicer uspeh v 7. razredu močno ogrožen. Novi zakon določa namreč tudi to, da noben učenec ne sme imeti dveh leti zapored negativno oceno iz istega predmeta.

Sicer ne bi mogla trditi, da je bila Polona na svoje spričevalo ponosna, prav veliko pa ji ni škodovalo pri prijetnem počitniškem razpoloženju. Mama in očka sta

rekla, da je še dobro, da je bil prav letos uveljen novi zakon, da pa bodo za vsak slučaj je poiskali inštraktorja.

Inštraktorja niso našli, morda to niti ni tako važno in je pomembnejše to, da se niti v letošnjem šolskem letu Polonini starji za bčerkim šolski uspeh niso zanimali. Pred dnevi so učitelji zaključevali ocene in Polona je spet dobila enojki iz nemščine in matematike. Toda — letos brez napredovanja in brez možnosti opravljanja popravnih izpitov.

Le nekaj dni pred redovalno konferenco je mama prihitela v šolo: »Kaj, padla bo! Saj to je nemogoče, toliko se učil! Vsa! Je enkrat jo opraviš!«

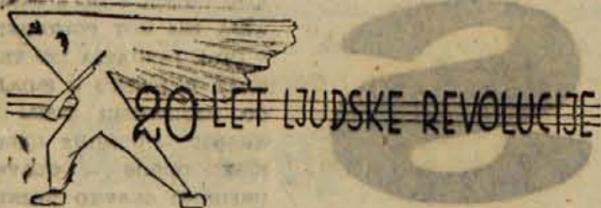
Tudi številne negativne ocene, ki jih je lahko videla v redovalnici pri bčerkinem imenu in zaradi katerih je razredničarka trdila, da bi bilo ponovno spretevanje popolnoma brez pomena, je niso moglo prepričati.

Jezna je zapustila šolsko poslopye in že nekaj dni vsem pripoveduje, kako veliko krivico so storili njeni Poloni: »Pomislite, miso je hoteli še enkrat vprašati, pa toliko se je učila!«

M. Sostič

Planinci in taborniki na partizanski kurirski poti

Napad na Sovjet. zvezo

22. junija 1941. leta so nemške oborožene sile brez vojne napovedi napadle Sovjetsko zvezo. To je najpomembnejši datum v zgodovini druge svetovne vojne. Vojna vihra, ki je sicer že pred tem divjala, se je po tem datumu spremenila v osvobodilno vojno ogroženih in zatiranih narodov proti razrednemu sovražniku — nacifašizmu. Jugoslovanski narodi so bili med prvimi, ki so takrat razumeli svojo dolžnost in iz svobodoljubne proletarske solidarnosti šli v boj proti skupnemu sovražniku. V boj je poklicala Komunistična partija. Ze istega dne — 22. junija — je bila v Beogradu seja CK KPJ, na kateri so pripravljali o nastalem političnem stanju v svetu ter poslali vsem jugoslovanskim narodom proglas. V proglasu je bilo med drugim rečeno:

»Proletarci vseh krajev Jugoslavije, vsi na svoja mesta, v prve bojne vrste! Strnite svoje vrste okrog vaše voditeljice Komunistične partije Jugoslavije! Zvesto in disciplinirano opravite svojo proletarsko dolžnost.«

Se posebej pa je bil proglas namenjen komunistom z besedami: »Ne obotavljajte se niti trenutke! Torej se pripravite na težki boj. Stopite na čelo delavskih in nacionalno zatiranih narodov in vodite jih v boj proti fašističnim sovražnikom naših narodov! Opravite svojo avantgardno dolžnost do delavskega razreda Jugoslavije!«

V vseh pokrajinah (razen v Makedoniji) so vodstva KP izdala še posebne proglase in klicala na vstajo.

V zahodno Bosno

Vrhovni komandant NOV in FOJ tovariš Tito je 22. junija 1942 odločil da kreme I. in II. proletarske ter III. sandžaške in IV. črnogorske proletarske brigade na dolg manevrski marš v zahodno Bosno. To je bilo po drugi in tretji ofenzivi v vzhodni Bosni, Sandžaku, Crni gori in Hercegovini. Dolg in naporen marš partizanskih enot je zelo pospešil osvobodilni boj v Bosenski Krajini, kakor tudi po vsej Hrvaški in Sloveniji.

Odhod v partizane

Ze 22. junija 1941, brž po poročilih o napadu nacistične Nemčije na Sovjetsko zvezo, je bilo tudi na Gorenjskem partijsko povesčevanje. Okrožni komite na Jesenicah je tudi predvideval, da bodo Nemci začeli tam s arcacljani. Zato je na to nevarnost opozoril aktiviste, ki so še živeli na svojih domovih. Tako je 22. junija okrog

50 jeseniških delavcev, v večini komunistov, zapustilo delo in domove ter odšlo v ilegalo. Pojavilo se se prve partizanske skupine na Možaklji in pod Stolom. Na Njivicah je Jože Gregorič zbral približno 15 mož. Stane Bokal se je z manjšo skupino utaboril za Mireo, a Jože Finžgar je zbral okrog sebe Dobravce. Vse te skupine so se pozneje združile v Jeseniško četo, ki so jo nazvali »Cankarjeva«.

Moskovska deklaracija

Po izrednih težavah, ki so nastale v odnosih med našo deželjo in Sovjetsko zvezo po Resoluciji Informbiroja 1948. leta, je bila dne 21. junija 1956. leta, po ponovni izmenjavi delegacij z ene in druge strani objavljena Moskovska deklaracija. V tej deklaraciji je bila poudarjena obojestranska želja po medsebojnem sodelovanju ter priznana specifičnost posameznih dežel v njihovem notranjem družbenem razvoju.

Ljudje in dogodki

NEMIRNI DEL SVETA

Komaj so v Laosu izpraznili puške in spravili bajonete v nožice, zatisje ni še povsem trdno, da bi prenehale skrbeli, če se v svetovnem tisku pojavijo napisi, da so v sosedni državi, v Južnem Vietnamu politične strune tako napete, da lahko vsak čas počiho. Jugovzhodna Azija ima že nekaj let sloves najnevarnejšega dela sveta, kjer so politične razmere vse prej kot urjene in obetajo iz leta v leto nove zaplete. To kar svetovnim politikom dela na tem področju »sive lase« je stara krilatice, ki so jo državniki nekoč uporabljali za razmere na Balkanu. »Sod smodnika« so v zadnjih desetletjih prenesli v dežele Azije in posebno v jugovzhodnih predelih so nasprotja tako velika, da jih ni mogoče ublažiti z objemi državnikov, politično strahovlado in s tujo vojaško pomočjo.

Časopisna poročila iz tega dela sveta zagotavljajo resnost položaja v Južnem Vietnamu. Pred dnevi je namreč prišlo do resnih oboroženih obračunov med četami Ngo Din Diemovega režima in uporniki Vietkong, ki ni ostal brez žlovskega davka. V spopadih je namreč padlo nad sto ljudi, kar je za azijske razmere še prazna številka. Razen tega so poročila o resnosti notranjega političnega položaja v tej državi tako številna, da globoke spremembe v sedanjih političnih ustanovah, ki jih je pred časom napovedal diktator Ngo Din Diem ne delujejo niti na tujce, še manj pa na domače prebivalstvo prepričljivo. Vse prej prevladuje mišljenje, da se ne bo nič spremenilo, dokler bo diktator sedel v ministralni palači v Saigonu in dokler ga bodo v južnem delu razdeljenega Vietnama ustoličevali s terorjem in s političnimi preganjanji.

Ameriška denarna pomoč, ki jo v Washingtonu delijo tem državam po ne vem kakšnih vojaških zaslugah, je značilna strategija, ki jo še vrsto let uredničujejo na tem področju. Režimu v Saigonu in Bangkoku obljublja vedno več orožja, večjo ekonomsko pomoč in več vojaških svetovalcev, v načrtu pa imajo tudi morebitno razporeditev ameriških oboroženih sil v Južnem Vietnamu. Vse to samo zaostrojuje položaj v tej deželi in izkušnje kažejo, da je takšna politika tudi v Laosu doživela neuspeh. Težko je verjeti, da bo vojaška pomoč privedla do kakšnih stvarnih sprememb v notranji razporeditvi političnega vpliva.

V Južnem Vietnamu že leta divja državljanska vojna, ki po mnenju vojaških izvedencev po intenzivnosti akcij in številu žrtev daleč presega vse, kar se je v zadnjem letu zgodilo v Laosu. Če so laoski prebivalci že po tradiciji najbolj miroljubni in tem delu sveta, pritevajo Vietnamce med najboljvečja plemena. Po nekaterih ocenah v zadnjih letih je v Južnem Vietnamu vsak mesec bilo ubitih več ljudi kot med vso državljansko vojno v Laosu. Spopad ima danes že takšen obseg, da lahko kmalu pripelje do državljanske vojne največjih razmer.

Politična polpreteklost te dežele je pestra. Po indokitski vojni proti francoskemu kolonializmu je bila dežela z ženevskim sporazumom razdeljena na dve polovici. V severni pokrajini je dobil oblast Ho Ši Minh, v južnem delu pa je prišlo do zamenjave vplivov. Na mesto francoskega je stopil v ospredje ameriški vpliv. Zavlada je izrazito proameriški režim Ngo Din Diem, vendar se je v državi ohranilo tudi gibanje Vietkong, ki je južnovietnamska veja Vietmina. Ženevski sporazum je določil, da imata obe državi združiti s svobodnimi volitvami, ki bi se naj izvršile

pod mednarodno kontrolo. Vendar da tega ljudskega glasovanja ni prišlo nikoli. Južnovietnamski režim se je namreč močno bal, da bi z volitvami dokončno pogorel. Iz tega osnovnega vzroka je Diem volitve prepovedal in s tem onemogočil združitve obeh pokrajin.

V svojem delu države je uvedel diktaturo, ki jo je moč primerjati s srednjim vekom. V koncentracijskih taboriščih, raztresenih po vsem Južnem Vietnamu, je po domnevah zahodnih strokovnjakov okrog 25 do 30 tisoč političnih zapornikov, medtem ko na severu govorijo, da jih je približno 200 tisoč. Na splošno so oblike njegove diktature značilne za azijske prilike: državna uprava je pod kontrolo policije, ki nadzira tudi vsa ostala področja nacionalnega življenja. Voluhstvo je najbolj pogosta oblika državne oblasti.

Mnogi menijo, da se je spriko Diemovega nastaja politični vpliv Vietkong močno okrepil in ima danes 10 tisoč dobro izveščanih gverilskih borcev, ki praktično nadzorujejo večji del države, medtem ko je Diemova vojska s približno 200 tisoč mož gospodarja le nad mesti in cestami.

V nedeljo, 18. junija, so prebivalci Preddvora, Bels in okolice dostojno počastili spomin 20-letnice revolucije. V Zgornji Belsi se je zbralo okrog 1.000 ljudi. Tam so odkrili spominsko ploščo prvemu partizanu iz te vasi — Andreju Nažliču, ki je tam padel 26. februarja 1944 leta. Zbrani množici je govoril takratni komandant Kokrškega odreda Stane Prezelj (na sliki). Prav tako so ob tej svečanosti razvili nov prapor organizacije zveze borcev v tem kraju.

Osrednja proslava 20-letnice revolucije Slovenije

21. Julija v Tivoliju

VSA LJUBLJANA Z GOSTIŠČI, GLEDALIŠČI IN KINEMATOGRAFI BO TISTO NOČ NA RAZPOLAGO ČETRTINI MILIJONA OBISKOVALCEV

Kdor se te dni vozi v Ljubljano lahko vidi kako hitro tam preurejajo ves del Tivolija ob Celovski cesti. Tam bo 21. julija zvečer osrednja republiška proslava v počastitev 20-letnice revolucije. Na površini 6 ha urejajo sanitarije, pripravljajo razne zabavišne in druge objekte, ki bodo ostali na tem prostoru v dopolnitve celotnega parka v Tivoliju. V središču bo 60 metrov visok stolp iz katerega bodo žarometi osvetljevali celotni prostor. V kulturni prireditvi bo tisti večer sodelovalo okrog 2.000 pevcev in 15 najboljših godb.

Razen Tivolija bo tisto noč na razpolago udeležencem te proslave tudi vsa Ljubljana. Pričakujejo približno 250.000 obiskovalcev iz vseh krajev Slovenije. Gostišča, gledališča in drugi javni lokalni bodo odprti vso noč. Kinematografi bodo brez prestanka vrtili filme s tematiko naše revolucije in socialnega boja.

Manjše teritorialne proslave 20-letnice revolucije bodo še v starih drugih krajih. V Žužembercu in v Ribnici na Pohorju bodo take proslave že naslednji dan, 22. julija. Sestega avgusta bodo proslavljali v Ilirski Bistrici, 8. oktobra pa v Sošanju. K tem proslavam seveda sodi tudi proslava Gorenjske, 4. julija na Poljanah nad Jesenicami.

Po obisku beogradskih pionirjev PRIJATELJSTVO MLADIH

Pred dnevi so bili na obisku po naših krajih pionirji iz ene izmed beogradskih občin — iz Voždovca. Poročali smo že o tem. Misli na njihove stike z našimi pionirji, njihovo slovo na železniški postaji v ponedeljek zjutraj in drugo pa pušča za seboj prijetne spomine.

Obisk teh pionirjev je bil organiziran v sklopu letošnjih pionirskih iger v počastitev 20-letnice revolucije. Tudi naši pionirji so v okviru teh iger organizirali marš-haj legepa. Zlasti je bilo pomembno tekmovanje pod naslovom »Spoznavaj svoj kraj v NOB«.

Sedanjí obisk pionirjev pa je pomenil življenjsko spoznavanje mladih ljudi z dogodki, zgodovino in življenjem v drugem kraju. Pionirji so obiskali mnoge kraje, ki so znani iz zgodovine NOB: okrogelsko jano, Davovec, okolico Bleda itd. Naši partizani pa so jim pripovedovali o dogodkih v teh krajih.

Pri vsem tem je bilo najlepše, da so bili pionirji gostje njihovih kolegov — naših pionirjev oziroma njihovih staršev. Spaki so pri njih, čisto tudi jedli, se pogovarjali z njimi, hodili na sprehod in podobno. Prav tako oblika obiskov, ki je dosti cenejša, a hkrati pristrana in neposredna, je dala glavni pečat tega pionirskega sodelovanja.

Na vrsti so še novi obiski pionirjev iz drugih krajev: iz občine Trzinje v Zagrebu, iz Zemuna in Pule. Pričakovati je, da bodo po prvi izkušnji naslednji obiski še pristranejši in tako še pomembnejši pri vzpostavitvi prijateljstva med mladimi

ljudmi naših narodov in pri prenosu tradicij naše revolucije na nov, mladi rod.

K. M.

Debela črta označuje partizansko kurirsko pot planincev Kamnik-Planina (k poročilu na 1. strani)

GLAS BRALCEV

Ali je pralnica namenjena zaposlenim ženam?

Rada bi opozorila na veliko pomanjkljivost pri servisni pralnici na Ravnah v Trzinju.

Razumljivo je, da smo tako kot povsod drugod, tudi v Trzinju — na Ravnah težko pričakovali ureditev servisne pralnice, posebno še zato, ker je bilo v zadnjem času na Ravnah zgrajenih veliko novih stanovanj.

Ker si je večina prebivalcev pralnico zelo želela, je Bombažna predilnica in tkalnica v Trzinju v ta namen odstopila stanovanje v novem bloku.

Ko so bila dela za ureditev pralnice že v teku, smo se vse zaposlene žene zelo veselile, saj smo pričakovale, da nam bo v veliko pomoč.

Pralnica je ves začela obratovati o lepo urejenem prostoru, toda žal smo kmalu lahko dobili vtis, da je namenjena bolj tistim ženam, ki ne hodijo v službo, kot pa zaposlenim.

Verjetno si ne morete misliti, odkod ta trditve. Na vratih pralnice namreč visita dve tablici z napisom:

Perilo sprejemamo v ponedeljek in torek od 7. do 12. ure.

Perilo izdajamo v petek in soboto od 7. do 12. ure.

njihova pomoč potrebna in tudi namenjena.

Gelca Perko, Trzin

Jože Cernigoj, tajnik stanovanjske skupnosti Ravne, nam je v razgovoru o pomanjkljivosti, ki ste nam jo opisali, navedel več vzrokov in lahko smo povzeli takle odgovor:

Na območju stanovanjske skupnosti Ravne stanujejo predvsem delavci, ki so zaposleni v Bombažni predilnici in tkalnici. V tej tovarni pa delajo v treh izmenah in je zato v skoraj vsaki družini v dopoldanskem času kdo doma. Perice, ki so zaposlene v tej pralnici, stanujejo v njeni neposredni bližini in so pripravljene sprejeti perilo tudi v popoldanskem času, če ga stranka zaradi zaposlenosti ni mogla prinesiti domov. Na scjah sveta stanovanjske skupnosti so že nekalkrat govorili tudi o možnosti, da bi bila pralnica vsaj nekaj ur tedensko odprta tudi popoldne, vendar je vse kazalo, da prebivalci ne čutijo te potrebe, ker na nobenem množičnem sestanku še ni bilo o tem govora. Prav tako bi bile perice same pripravljene prihajati na delo že ob 5. uri zjutraj, saj bi tako omogočile ženam, da bi mimogrede ko bi šle na delo, pralese perilo.

Iz tega je torej razvidno, da bodo čas za sprejemanje in oddajanje perila radi spremenili, seveda če bo več tamkajšnjih prebivalcev to želelo.

Prpriave za pohod na Poljane

Z zadnje seje Sveta za turizem in gostinstvo pri ObLO Jesenice

Prva noč v Trstu Soudležba bo potrebna

PO SPOMINIH PODPOLKOVNIKA MATIJE SUHADOLNIKA - LUKA, KOMANDANTA VDV BATALJONA, KI BO KRENIL IZ RADOVLJICE

KAJ JE Z GRADNJO TURISTIČNIH OBJEKTOV V GORNJESAVSKI DOLINI?

Ena izmed šestih partizanskih enot, ki bodo 2. julija krenile na 100 km pohod proti Poljanam iz raznih krajev Gorenjske, je tudi bataljon VDV (vojska državne varnosti). Ta se bo sestel v Radovljici. V Ribnem se bo združil s Cankarjevim bataljonom, ki ga bo vodil Stane Kersnik in bosta skupno šla preko Kroke in Jamnika v Dražgoše, od tam pa naslednji dan preko Jelovice v dolino Save Bohinjske in na Poljane.

Bataljon VDV bo vodil podpolkovnik Matija Suhadolnik - Luka. On je bil ves čas vojne pri varnostni službi in se spominja mnogih veseljih pa tudi tragičnih dogodkov iz tistih časov. Na Gorenjskem so se postopoma izoblikovale 4 čete VDV. Te so bile razvrščene od bohinjskega kota do Zirov in Domžal. Petega maja 1944 pa je bil iz teh čet na Martinj vrhu svečano ustanovljen VDV bataljon. To je bila posebno izbrana vojaška enota: v njem so vzdržali samo pogumni borci. Vsi so bili komunisti ali člani SKOJ. Bili so sami domačini iz Gorenjske, tako da so se zmeraj znašli in poznali steze oziroma ozemlje, na katerem so bili.

Naloga teh enot ni bila zgolj v boju proti sovražniku, marveč da z orožjem ščitijo in branijo važne objekte in pridobitve revolucije. S tako nalogo je bataljon krenil poleti 1944 z Gorenjske na Primorsko. Prva njihova večja preizkušnja v novih krajih je bila na Oblakovem vrhu (med Idrijo in Tolminom), kjer so morali v zaščito štaba IX. korpusa in mnogih ranjenec sprejeti boj z močno nemško kolono.

Bataljon se je zatem ustalil na Banjški planoti vse do odhoda proti Trstu pred osvoboditvijo. Večkrat so se spopadli s četniki ali Nemci. Tako so imeli dvakrat hušje boje v Lokovcu, enkrat so

se hudo spoprijeli s četniki v Smarju pri Vipavi itd.

Najbolj živi pa so Suhadolniku ostali spomini iz Trsta. Njegov bataljon je med prvimi protifašističnimi enotami prišel v Trst, in sicer 30. aprila 1945 ob 9. uri zvečer. Veega je bilo v bataljonu 186 borcev. Toda bili so oboroženi do zob z avtomatičnim orožjem. Puške ni nosil nihče.

Njihova glavna naloga je bila, da preprečijo nemškima in drugim silam, da bi uničevali važne objekte itd. Zlasti so zavarovali Občino, banko, tiskarno Piccolo in radijsko oddajno postajo. Hkrati so zavarovali trg Oberdan oziroma Oblakovo. V velikih vojašnicah Corronno, kjer so bili tudi znani fašistični zapori, pa je bilo kakih 1000 nemških vojakov z vsem poveljstvom. Kam nameravajo in kakšen »konec« so si izbrali, tega nihče ni vedel. Bataljon VDV je vsekakor nadzoroval to vojašnico.

Stanje v mestu je bilo napeto. Borci VDV so z ognjem prislili zdaj to zdaj drugo skupino k predaji. V vsaki ulici je bilo presečenecje. Tako so že tisto noč odkrili in razorožili kakih 700 četnikov, gestapovcev in pripadnikov drugih umikajočih se tolp.

Okrog polnoči so dobili prvo zvezo z zaledjem. To je bil štab IV. armije. Ta se je iz Kopra približevala Trstu. Zjutraj so prišli v mesto. Borci bataljona VDV so se z njimi pozdravljali in marsikdo je lokal od same sreče. Prav tako je bilo ganljivo srečanje z borci IX. korpusa.

Nemci v Corronno pa niso hoteli slišati o predaji. Njihovi oficirji so odgovarjali, da SS ne poznajo predaje. Umaknili so se v podzemne prostore in sumljivo čakali. Naši so jih ukanili. Razbili so jim vodovodno napeljavo in jih v teh skrivajskih potopili.

Cez dva dni, ko je bilo v Trstu že vse mirno, ko so bile že znova odprte trgovine in gostišča, so v Trst prišle tudi zavezniške enote. Tako je bilo takrat v Trstu.

-L. c.

Na zadnji seji sveta za turizem in gostinstvo pri Občinskem ljudskem odboru Jesenice, ki je bila prejšnji petek, so razen predloženega dnevnega reda razpravljali tudi o gradnji turističnih objektov v gornjesavski dolini. Člani sveta so obravnavali tudi osnutek odloka o poslovnem času gostinskih podjetij in gostišč, nadalje predlog o združitvi gostinskega podjetja Javornik z gostinskim podjetjem Pošta Jesenice, nekatere nove predpise za gostinstvo in tekoče gospodarske zadeve.

Pred odhodom na dnevni red seje je ljudski poslanec Maks Dimnik predlagal, da naj svet razpravi tudi o gradnji turističnih objektov v gornjesavski dolini.

Poudaril je, da gradnje oziroma priprave potekajo prepočasno, saj se stanje vse od meseca marca ni bistveno spremenilo, čeprav se je nekaj le naredilo, vendar ne toliko, kolikor bi se lahko in kolikor smo pričakovali. Z njim so se strinjali tudi ostali člani sveta. Iz razprave povzemam, da obstoja resna bojazen, da se bodo vsa dela zavlekla v pozni jeseni ali zimski čas ter da se je treba odločno zavzeti, da se terenska dela opravijo čimprej. Da bi se gradnja turističnih objektov v gornjesavski dolini poživila, je svet sprejel sklep, da bo skušal preko pristoj-

nih organov odpraviti vsaj nekatere objektivne težave.

Člani sveta so razpravljali tudi o odloku o poslovnem času gostinskih podjetij in gostišč. Bili so mnenja, da se gospodarskim organizacijam predpise le minimalni delovni čas, medtem ko bi gostinska podjetja po potrebi lahko sama podaljševala, nikakor pa ne krajša.

V razpravi o predlogu odloka za združitve gostinskega podjetja Javornik in gostinskega podjetja Pošta so nekateri poudarjali, da taka združitve ni umestna, ker Pošta nima sredstev za modernizacijo gostinskih lokalov na Javorniku. Ker pa je bila ta združitve sklep delovnih kolektivov obeh podjetij, je svet združitve potrdil.

Svet za turizem in gostinstvo je

na zadnji seji obravnaval tudi nekatere nove predpise za gostinstvo ter predlagal, da se davek na poslovni sklad ne poveča, čeprav je to dopustno. Razpravljali so tudi o možnosti za pavšalizacijo privatnega sektorja v gostinstvu.

Na petkovi seji je svet obširneje proučil tudi predlog soudeležbe pri adaptaciji zgradbe gostinskega šolskega centra na Bledu. Po tem predlogu naj bi jeseniška občina prispevala v ta namen 8 milijonov dinarjev, s čimer pa se svet za družbeni plan in finance ni strinja. Ker pa so v občini Jesenice potrebe po gostinskem kadru zelo velike, saj jih ima od 233 gostinskih delavcev kar 211 komaj nižjo šolo, so bili člani sveta za turizem in gostinstvo soglasni, naj svet za družbeni plan in finance to zadevo ponovno obravnava.

Med preostalimi točkami dnevnega reda je svet na petkovi seji zavrnil prošnjo Ljubljanskih mlečkarov za točenje alkoholnih pijač v mlečni restavraciji ter dodeliti okrepčevalnico na kopalnici v upravljanje Zavodu za vadbeno-športnih objektov.

Reorganizacija strokovnega šolstva v kranjski komuni

Trije centri

ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE KADROV

Jutri, v četrtek 22. junija, bodo odborniki Občinskega ljudskega odbora Kranj na ločenih sejah razpravljali in sklepali tudi o ustanovitvi treh šolskih centrov za strokovno izobraževanje kadrov. Po predlogu sveta za šolstvo ObLO bi namreč v Kranju ustanovili šolski center za kovinsko in elektrotehnično, tekstilno in mlekarstvo predelovalno stroko.

Ukrepi za ustanavljanje šolskih centrov so prvi uspešni koraki v smislu resolucije Zvezne ljudske skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov. Ako prilegodno besedilo resolucije na gospodarstvo v kranjski občini, ugotovimo, da ima ta sprico razvite industrije vse pogoje in pravice za ustanavljanja šolskih centrov, kar kaže zahteva gospodarstvo te ko-

Mlekarstvo šolski center pa bo politično izobraževalno kvalificirane mlečarje in tehniče ter prejel občane točaje za strokovno vzgojo mlekarstvenih delavcev.

PROSTOVOLJNE DELOVNE AKCIJE NA PLAVŽU

Jesenice - KO SZDL Plavž na Jesenicah oziroma njegova gospodarska sekcija je pred dnevi organizirala prostovoljno delovno akcijo za ureditev Plavža. Najla je tudi lastne delavce za izdelovanje robnikov. Do sedaj je na prostovoljnih akcijah sodelovalo 28 ljudi, ki so opravili 78 prostovoljnih delovnih ur. Gospodarska sekcija ima predvidena še nadaljnja dela za ureditev Plavža. Povezala se je že z vsemi podjetji, ki so po dograditvi blokov pustili razne barake, nezastute apnene jame, gradbeni material in podobno, da bodo to v najkrajšem času odstranila, večino ureditvenih del naseja pa bodo opravili s prostovoljnimi delom. Sredstva, ki jih bodo na ta način dobili, so namenili za nadaljnja ureditvena dela, ki jih ne morajo opraviti brez strokovne pomoči gradbenih podjetij.

Razen dveh poklicnih šol, to je šole za kvalificirane in visokokvalificirane kadre tekstilne industrije ter šole za izobraževanje kvalificiranih in visokokvalificiranih kadrov oblačilne in petilne stroke, bo v okviru tekstilnega šolskega centra tudi srednja in višja tehniška tekstilna šola ter dopisna šola za specializacijo tekstilnih kadrov.

GOSPODARSKE VESTI

Indeksi cen v mesecu maju. Po podatkih jugoslovanske gospodarske statistike se je indeks cen industrijskih proizvodov v mesecu maju le malenkostno zvišal, in sicer samo za 0,3 odstotka. Zvišale so se samo nekatere cene izdelkov lesne industrije, industrije obutve ter živilske industrije.

V Makedoniji že žanjejo. Te dni so v nekaterih južnejših krajih Makedonije že pričeli žeti pšenico, medtem ko so z žetvijo tečejo na že končali. Kot predvidevajo, bo letos največji hektarski donos pšenice v Makedoniji in to na površ-

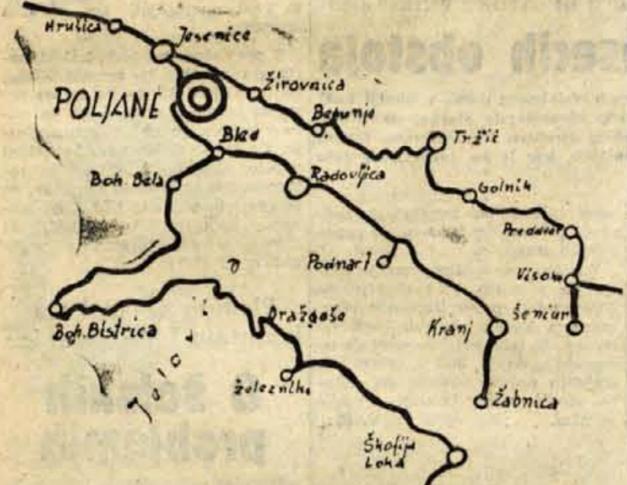
lističnih posevkih, kjer so pridelki dvignili predvsem z agrotehničnimi ukrepi.

Za obnovo gozdov. V Oteševu je bil prejšnji teden končano dnevno posvetovanje o obnovi nedonosnih in izkoristljivih gozdov. Strokovnjaki so bili soglasni v tem, da je treba pospeševati obnovo gozdov z ekonomsko bolj rentabilnimi vrstami dreves in z urejanjem plantažnih nasadov.

Nova tovarna panel plošč. V Rožaju v Crni gori so dogradili tovarno panel plošč, gradbenega mizarstva in ladijskega poda. Tovarna, ki bo pričela obratovati 1. julija, bo opremljena z najmodernejšimi stroji in bo zaposlovala 160 ljudi.

Se precejšnje možnosti za povečanje trgovinske izmenjave. V Beogradu se je končalo zasedanje jugoslovansko-indonezijske komisije za trgovinsko izmenjavo. Na zasedanju so ugotovili, da so bili do sedaj v trgovinski izmenjavi doseženi že zelo dobri rezultati, kljub temu pa obstojajo možnosti za še nadaljnje povečanje. Predvsem bi bilo treba skleniti dolgoročni gospodarsko-trgovinski sporazum, po katerem bi jugoslovanska industrija sodelovala pri izpolnjevanju osmeltnege gospodarskega razvoja Indonezije.

Posvetovanje o cenah električne energije. Na Ohridu so prejšnje dni razpravljali ekonomisti jugoslovanskega elektrogospodarstva o vprašanju cen električne energije. V razpravi je prevladalo mnenje, da bi kljub nekaterim neresnim problemom v elektrogospodarstvu zvišanje cen električne energije neugodno vplivalo na življenjsko raven potrošnikov kakor tudi na proizvodnjo v nekaterih gospodarskih panogah.

Polj, po katerih bodo peljala motorna vozila na Poljane (skica k sliku na zadnji strani)

Življenje in delo jeseniških obrtnih podjetij

ŠTIRJE SERVISI

AVTOSERVIS GRADI NOVE PROSTORE — POVPRASEVANJE PO ŠTEDILNIKI — ENOFAZNE ELEKTRIČNE MOTORJE — STRANKE SO ZADOVOLJNE

Z hesedo Jesenice je nedolgo povezana tudi Zelezarna, metalurški kombinat s 14 milijardami dinarjev narodnega dohodka na leto in s sedem tisoč zaposlenimi. Za senco tega velikana pa se neopazno skriva 15 obrtnih podjetij, ki skupaj z zasebnimi obrtje ustvarijo letno 456 milijonov dinarjev narodnega dohodka. To je torej le 3 odstotke tega, kar ustvari Zelezarna, ali z drugimi besedami, ako bi hotela biti obrt vsaj po dohodku enakovredna Zelezarni, bi moral družbeni plan občine Jesenice obravnavati okrog 500 obrtnih podjetij.

Toda kljub temu ta mala obrtna podjetja niso nepomembna. Prav zato smo se odločili, da vam bomo v naslednjih stvkih skušali prikazati vsaj delček iz življenja in dela teh podjetij. Ker pa nismo mogli obiskati vseh obrtnih gospodarskih organizacij, vam bomo okrat predstavili le štiri, in sicer Avtoservis, Kovinoservis, Elektrotehnični servis ter Komunalni servis (torej štiri »servise«.

Avtoservis, ki je danes med največjimi obrtnimi podjetji v jeseniški občini, obstoja že vse od leta 1948, vendar predvsem šele v zadnjem času vidno napreduje. To podjetje se je razvilo iz majhne in skromne delavnice v dokaj močno gospodarsko organizacijo, ki se razen s popravilom motornih vozil ukvarja tudi z mestnim potniškim prometom.

Sedaj razpolaga Avtoservis s skupno 26 avtomobili, od tega je osem avtobusov. Prav pretekli teden so nabavili novo motorno vozilo TAM-4500. Razen rednih prog v mestnem prometu je Avtoservis ta mesec uvedel tudi posebne turistične proge. Vse do septembra bo redno vsako nedeljo vozil avtobus z Jesenic preko Bleda v Krmo do kočje železničarjev, prav tako pa bodo avtobusi podjetja Avtoservis vozili tudi na progi Jesenice-Vrta.

Avtoservis je vključen tudi v turistično agencijo Izletnik. Zato smo povprašali predstavnika podjetja, kaj meni o delu te agencije. Povedal nam je, da bi bilo delo Izletnika dosti bolj uspešno, ako bi imel na Jesenicah svojo poslovalnico, katero pa bo, če bo šlo vse po sreči, s 1. julijem tudi dobil.

In še nekaj, kar je važneje. Avto servis gradi tudi svoje lastne delovne prostore. Del teh, garaž, ki so delno spremenjene v delavnice, bodo služile svojemu namenu že čez nekaj mesecev, medtem ko ostala dela potekajo bolj počasi, ker podjetju primanjkuje denarnih sredstev. Za celotno gradnjo bi namreč potrebovali pribli-

žno 200 milijonov dinarjev. V neposredni bližini garaž oziroma delavnice pa bodo v perspektivi zgradili tudi upravno stavbo.

Zaneslo nas je tudi v Kovinoservis, v obrtno podjetje, utemeljeno za tovarniški objekti Zelezarne. Prvo vprašanje! Kako in kaj delate, koliko ljudi zaposluje in koliko dohodka ustvarite? Zvedeli smo, da so s poslovanjem podjetja še dokaj zadovoljni, bavijo pa se s ključavnicaškimi deli, opravljajo vodovodne instalacije, kleparska dela in podobno. Proizvodnjo ovirajo prostori, zato jih bodo še letos povečali. V podjetju je zaposlenih nad 30 ljudi, ki bodo po planu za letošnje leto ustvarili nekoliko okrog 35 milijonov dinarjev narodnega dohodka.

Pred kratkim so v Kovinoservis nabavili novo stružnico, za katero je moralo podjetje odšteti kar 4 milijone dinarjev. Vendar pa se ta investicija kljub temu izplača, saj bo nova stružnica znatno olajšala nekatere delovne postopke.

Se nekaj moramo omeniti. Vsekakor je za tako malo podjetje zanimivo in obenem pohvalno, da se kupci za štedilnike, ki jih izdelujejo v tem podjetju oglašajo ne samo z Gorenjske in Ljubljane, temveč tudi iz Stajerske in drugih obrtnih slovenskih krajev. Po kvalitetni izdelavi štedilnikov je to podjetje, takrat še zasebna last, zaslovelo že pred vojno, delovnemu kolektivu pa je uspelo to tradicijo obdržati. Razen štedilnikov izdelujejo tudi bočice, v zadnjem času pa so pričeli popravljati tudi kompresorje. V

Kovinoservisju so nam pokazali tudi izredno lepo izdelano peč na žaganje, ki je, če smo si prav zapomnili, patent tehničnega vodja tega podjetja.

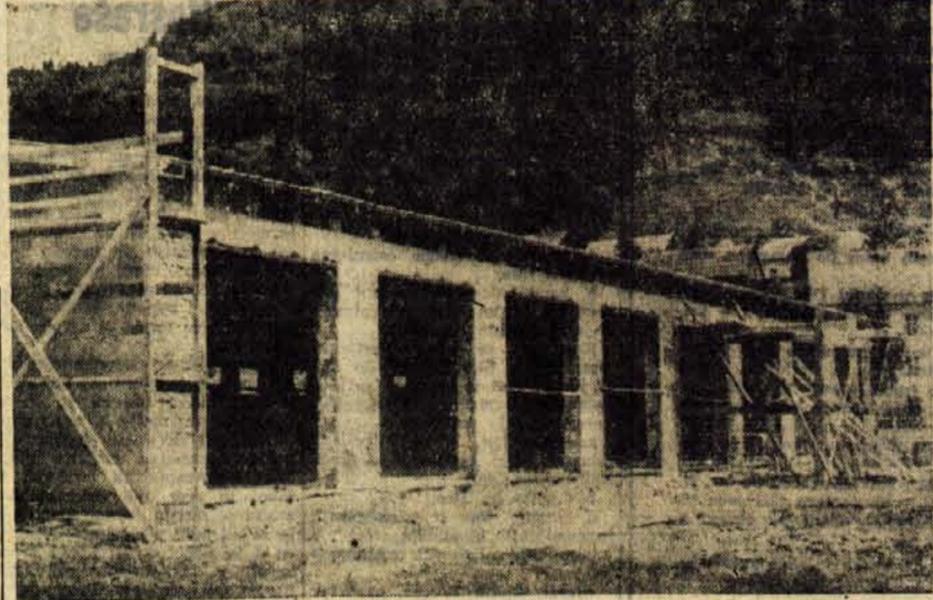
Tudi v Elektrotehničnem servisu smo se ogledali. To je eno izmed najmlajših obrtnih podjetij v ožjem delu mesta Jesenice, saj je bilo ustanovljeno šele pred dve letoma. Podjetje opravlja predvsem usluge in zaposluje z vajenci približno 20 ljudi, po planu za letošnje leto pa naj bi ustvarilo deset milijonov dinarjev narodnega dohodka.

S prijaznim moštrom smo se pogovarjali kar v delavnici, kjer nam je povedal, da so z delom in proizvodnjo zadovoljni, potrebovali pa bi nekaj milijonov dinarjev kredita, primanjkuje jim tudi prostorov. Vse do sedaj so večinoma popravljali le razne električne predmete, zadnje čase pa računajo tudi na to, da bi izdelovali enofazne električne motorje. Se nekaj nam je zaupak mojster

v Elektrotehničnem servisu na Jesenicah. Povedal nam je, da imajo včasih več ali manj težav tudi s preskrbo materiala, predvsem instalacijskega.

Se v Komunalni servisu smo pogledali v podjetje, ki zaposluje približno štirideset delavcev, od teh samo tri moške. V sklopu podjetja imajo pralnice in čistilnico. Pralnice se poslužuje že nad 800 gospodinj z Jesenic in okolice. V kratkem bodo pričeli za Zelezarno tudi s pranjem delovnih oblačil. Ljudje so z uslugami zelo zadovoljni, ker je perilo hitro in lepo oprano in konec koncev je tudi cena še dokaj zmerna.

Prav tako kakor pralnice, se tudi čistilnice poslužuje veliko ljudi. Zato ima podjetje na Bledu, v Mojezani in v Bohinju posebne zbiralnice, kjer lahko prebivalci oddajo perilo oziroma oblačila, ki bi jo radi očistili. Zmogljivosti tako v pralnici kakor tudi v čistilnici kljub velikim potrebam v glavnem še zadostujejo.

Jesenški Avtoservis bo kmalu dobil nove prostore

MALI OGLASI

PRODAM

Podjetje "Vino Kranj" v Kranju ima v prodaji sode ležake z litražo od 1000 do 3000 litrov. Ostale informacije pri upravi podjetja 2498

KUPIM

Kupim traverzo težji les 4 do 5 metrov dolgo. Naslov v oglasnem oddelku 2516

OSTALO

Trgovsko podjetje Knjižarna "Simon Jenko" Kranj obvešča vse cenjene odjemalce, da bo zaradi betjenja poslovnih prostorov trgovina zaprta 23. in 24. junija

1961. Istočasno obveščamo, da bo trgovina zaprta tudi dne 29. in 30. junija ter 1. julija 1961 zaradi polletne inventure. Prosim vse gospodarske organizacije, ustanove, podjetja in ostale potrošnike, da si pravočasno nabavijo potrebne predmete 2432

2 zidarja, 1 popraviljavca koles in mopedov, ter 1 radiomehanska sprejemna tiskal. Stanovanjska skupnost Skofja Loka, Spodnji trg 12 2498

Mlekarna Kranj obvešča, da bo poslovalnica na Koroški cesti 16, (Pokojniški zavod) od 19. junija dalje odprta tudi popoldne. Delovni čas: dopoldne od 5. do 10. ure in od 15. do 17. ure popoldan 2505

Dne 17. junija sem v gostilni Pri Jelenju pozabil nove moške fljave sandale. Prosim proti nagradi vrniti v Podbrezje 74 2519

Kdo mi lahko nudi za nekaj časa dietno kosilo proti dobremu plačilu. Naslov v oglasnem oddelku 2520

Sprejem mizararskega pomočnika in vajenca. Hafner, mizar, Zavesca 2, Orehek, Kranj 2521

Podjetje "Surovina" Kranj išče tri delavce za sortiranje materiala. Nastop službe takoj. Pomudbe oddati na naslov: "Surovina", Ljubljana, Cesta oveh cesarjev št. 370 2522

Obveščamo cenjene goste, da bo Kavarna Evropa v Kranju v polletnih mesecih obratovala od 16. do 1. ure po polnoči. Delikatosa Kranj 2523

Slaščičarna - Kavarna, Kranj sprejme takoj prodajalca - servirko in vajenke - servirko 2523

Avtomobilisti, motoristi! Prejete za sedee vseh vrst avtomobilov in motorjev vam hitro in lepo izdela Bohorič, Gregorčičeva 1, Kranj 2523

KINO

Jesenice "RADIO": 22. in 23. junija nemški barvni film KRALJ CARDASA

Jesenice "PLAVZ": 22. in 23. junija francoski film ZVER JE IZPUSCENA

Zirovnica: 21. junija italijansko-francoski film ANA IZ BROOKLYNA
Dovje: 21. junija italijansko-francoski film ANA IZ BROOKLYNA
Kropa: 22. junija avstrijski film SLEPI POTNIK ob 20. uri
Radovljica: 21. junija nemški barvni film PREPROSTO DEKLE ob 18. in 20. uri, 22. junija nemški film PRED SONCNIM ZAHODOM ob 20. uri, 23. junija ameriški barvni film NA NABOJU NI IMENA ob 20. uri
Skofja Loka "SORA": 20. in 21. junija ruski film MUMU
Kamnik: 21. junija nemški barvni film MAZURKA LJUBEZNI ob 20. uri, 22. junija isti film ob 17.15
Duplica: 21. junija francoski film MEGRE POSTAVLJA ZANKO ob 18. uri, 22. junija isti film ob 20. uri
Kranj "STORZIC": 21. in 22. junija italijanski film ZALJUBLJENI ob 16.18.10 in 20.20 ter matineja ob 10. uri
Letni kino "PARTIZAN": 21. junija angleški film POLKOVNIK IN JAZ ob 20.30. uri

OBJAVE

SOLSKO-PEDAGOSKI SEKTOR Gumarskega razvojno-izobraževalnega centra Tovarne gumijevih izdelkov "SAVA" Kranj razpisuje

35 UČNIH MEST ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE MLADINE

1. Izobraževanje na teh učnih mestih bo dalo mladini poklicno izobrazbo I. stopnje, ki jo izdaja 2-letna Gumarska šola. Učenci te šole se bodo namreč specializirali po svojih željah in potrebah tovarne za tele poklice:

- pripravilavec polproizvodov,
- izdelovalec avtopnevmatike,
- izdelovalec velo- in moped-pnevmatike,
- izdelovalec prešanih izdelkov na etajnih prešah,
- izdelovalec tehničnih izdelkov.

2. Po zaključnem šolanju na I. stopnji sklene Tovarna gumarskih izdelkov "SAVA" z absolutni delovno razmerje in jim omogoči proizvodno delo v skladu s poklicno izobrazbo. Po preteku najmanj 2 let proizvodnega dela je najboljšim izmed teh dana možnost nadaljnega poklicnega izobraževanja na I. stopnji, t. j. v Tehniški gumarski šoli, kjer se absolutni specializirajo za nekatera delovna mesta v gumarski industriji.

3. Stroški šolanja in oskrbnine v Domu gumarske šole (vključno delovna obleka in obutev) ne bremene učencev. Poravnavaajo jih z redno mesečno nagrado v znesku 8000 din. Učenci, ki lahko živijo izven internata, pa so deležni 3000 oziroma 4000 din mesečne nagrade v vsakem letu šolanja.

Poleg tega se učencem izplačujejo še posebne mesečne nagrade za pokazane uspehe pri praktičnem in teoretičnem poučevanju v zneskih do nekaj tisoč din.

4. Pogoji za sprejem (29 je moških in 6 ženskih delovnih mest):
- zaključena 8-letna osnovna šola,
- starost od 15 do 17 let,
- zdravniško spričevalo obratne ambulante tovarne "SAVA",
- pogodbeno obveznost, da bo absolvent šole sklenil in ostal najmanj 2 leti v delovnem razmerju s tovarno "SAVA".

5. Razpis je veljaven do 15. junija 1961. Interesenti naj predložijo vodstvu šolsko-pedagoškega sektorja v Kranju, Stara c. 25, lastnoročno napisano prošnjo, zaključno spričevalo, rojstni list in mnenje mladinske organizacije na šoli. Prošnje lahko predložite tudi še pred izdajo zaključnega spričevala, vendar jim predložite potrdilo ravnateljstva šole o ocenah pri zadnjih redovnih konferencah. Od 15. do 20. junija bodo zdravniški pregledi, o katerih boste posebej obveščeni in za katere vam bo vodstvo šolsko-pedagoškega sektorja povrnilo prevozne stroške.

Vodstvo šolsko-pedagoškega sektorja

GIMNAZIJA v Skofji Loki bo tudi v šolskem letu 1961/62 sprejela večje število novih učencev in objavlja s tem namenom naslednji

RAZPIS

1. Gimnazija v Skofji Loki razpisuje vpis učencev v I. letnik.
2. Gimnazija v Skofji Loki bo sprejela v šolskem letu 1961/62 v I. letnik 70 učencev.

- Splošni pogoji razpisa:
a. uspešno dovršena osemletna osnovna šola,
b. kandidati ne smejo biti starejši od 18 let (posebne primere bo obravnavala komisija),
Kandidati se morajo prijaviti gimnaziji v Skofji Loki do dne 27. junija 1961 s pišmenom prijavo kolkovano s 30 din državne takse, kateri morajo priložiti:
a. rojstni list,
b. zaključno spričevalo o dovršeni osnovni šoli,
c. dijaško knjižico,
d. mnenje šole o sposobnostih in nagnjenjih kandidata,
e. mnenje mladinske organizacije.
Otroci padlih borcev in žrtve fašističnega terorja naj priložijo

ELRA včeraj, danes in jutri

Prehod v industrijo

PREUSMERITI PROIZVODNJO — DOVOLJ STROKOVNO OSPOSOBLJENIH LJUDI

Leta 1960 280 milijonov dinarjev celotnega dohodka in 120 zaposlenih, po planu za letošnje leto 332 milijonov dinarjev celotnega dohodka in 140 zaposlenih. Spet številke. Da. Z njimi smo vam predstavili elektrotehnično podjetje ELRO v Skofji Loki, ki je eno izmed največjih obrtnih podjetij v škofjeloški občini.

Elektrotehnično podjetje ELRA v Skofji Loki je manj poznano podjetje, čeprav se s svojimi izdelki pojavlja po vsem jugoslovanskem tržišču. Če velja za vso škofjeloško industrijo, da se je razvila iz popolnoma obrtne dejavnosti, velja to tudi ELRO, katera je danes statistično - vedno obrtna gospodarska organizacija, čeprav kaže že dobršno mero industrijskih značilnosti.

ELRA je imela svoje prve delovne prostore v starem Koširjevem mlinu. Njen asortiman proizvodnje je bil precej širok, kar je značilno za obrt. Z leti pa se je podjetje krepilo, dobilo je nekdanje samostanske prostore in jih preuredilo v tovarniški objekt. Danes zaposluje ELRA, kakor smo že uvodoma omenili, 140 delavcev in ustvari letno približno

100 milijonov dinarjev narodnega dohodka. V perspektivi namerava ELRA spremeniti proizvodnjo. Do sedaj je podjetje izdelovalo usmerjenike, svetilnike, spajkala in elektromehanske sestavne dele. Ker pa ELRA dobiva čedalje bolj industrijski značaj in ker industrijska proizvodnja ne pozna širokega proizvodnega asortimana, se bo podjetje v svoji proizvodnji preorientiralo. To ji priporoča tudi letošnji družbeni plan škofjeloške občine, ki določa, da naj podjetje skrajša proizvodnjo svetilk in usmerjenikov, poveča pa proizvodnjo spajkal in elektromehanskih sestavnih delov za elektroniko.

Proizvodnja v ELRI dobiva torej iz dneva v dan bolj industrijski značaj. Pri ELRI nas je presentilo tudi dejstvo, katerega

Delo dispanzerja za matere in otroke v Šk. Loki V desetih mesecih obstoja

Lansko jesen je v sklopu zdravstvenega doma v Skofji Loki začel delovati poseben oddelk zdravstvene službe, namenjen izključno predšolskim in šolskim otrokom ter materam. Doslej so ti obiskovali splošno ambulanto, kar je pa zdravljenje zelo otežkovalo.

Dispanzer, ki ga uspešno vodi dr. Justina Vernikova, je sodobno opremljen in ima za svoje potrebe pet lepih prostorov. V njih so sistematični šolski pregledi, posvetovanja za otroke, za noseče žene in ambulanta za bolne otroke.

V letošnjem šolskem letu je ta oddelk škofjeloške zdravstvene službe pregledal 1990 šolskih otrok z območja škofjeloške občine;

vsak mesec pa pregledajo tudi okoli 150 nosečih žena in 150 predšolskih otrok.

Značilno za ta dispanzer je tudi to, da v njem zelo skrbijo za zdravstveno prosvetovanje strokovnega kadra, pa tudi ljudi na terenu. V času svojega obstoja so ugotovili, da je bilo v preteklem obdobju največ obolenj na dihalnih, sledijo kožne bolezni in vnetja ušes. V. R.

nismo pričakovali. Verjetno marsikdo misli, da se mora podjetje boriti s precejšnjimi kadrovskeimi težavami, kar je problem vseh obrtnih podjetij. Vendar v ELRI ni tako, celo obratno. Obrtni način namreč zahteva strokovno široko razgledanega delavca, torej takega, ki obvlada več vrst dela, medtem ko industrijska proizvodnja, v katero prehaja elektrotehnično podjetje ELRA, potrebuje le ozko specializiranega človeka; te pa podjetje več ali manj že zaposluje.

V ELRI smo se pozanimali tudi za to, kako se njihovi izdelki uveljavljajo na tržišču. Po direktorjevih besedah povzemo, da prodaja poteka še dokaj ugodno. Imajo celo dva trgovska potnika, razen tega pa ELRA prodaja oziroma dela v kooperaciji s številnimi drugimi tovarnami.

Podobno, kakor po ostalih podjetjih, je tudi v ELRI občutno pomanjkanje obratnih sredstev, prav tako pa so tudi dogovori kupcev zelo porasli. Zato mora podjetje vna nerazporejena sredstva, ki jih ima po zaključnem računu za leto 1960, uporabljati kot obratna sredstva.

S prehodom na industrijski način proizvodnje bo morala ELRA najti artikel, ki ga bo lahko serijsko izdelovala in ki ga na našem tržišču še vedno primanjkuje. Če bo to delovnemu kolektivu uspelo, seveda ob pomoči in razumevanju družbenih organov, so bo čez leta pojavila ELRA na seznamu industrijskih podjetij, ki izdelujejo elektrotehnične predmete.

Plenum občinskega komiteja LMS Jesenice

O šolskih problemih

Jesenice - Te dni je bil na Jesenicah redni plenum Občinskega komiteja Ljudske mladine Slovenije. Na plenumu so največ govorili o nekaterih šolskih problemih; predvsem kakšni so letošnji učni uspehi na jeseniških šolah in kakšne so potrebe po štipendijah za naslednje šolsko leto. Plenumu so prisostvovali tudi predstavniki jeseniških podjetij, Občinskega ljudskega odbora Jesenice ter vsi ravnatelji in direktorji jeseniških šol.

Ta teden so imeli na Jesenicah tudi skupni sestanek, in sicer sekretariat Občinskega komiteja mladine in Izvršni odbor Občinskega odbora Socialistične zveze na Jesenicah. Na sestanku so se pogovorili o novih gospodarskih ukrepih pri nas.

Na Občinskem komiteju LMS so že pripravljajo na naslednji plenum Občinskega komiteja LMS, ki bo 27. junija in bodo na njem govorili izključno o ideološki vzgoji mladih.

Dr. Justina Vernikova in pomožno zdravstveno osebje pregledujejo malega pacienta

prijavi se potrdilo Zveze borcev z zračnice in ga odnesla naprej. V primeru, da se bo prijavilo za razpis večje število kandidatov, bo razpisna komisija izvedla sprejemne izpite iz materniščine in po izbiri kandidata iz matematike ali tujega jezika.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni na skupnem sestanku, ki bo v sredo, 28. junija ob 9. uri, v prostorih gimnazije. Učencem izven Skofje Loke sta hrana in stanovanje zagotovljena v Dijaškem domu.

GIMNAZIJA V SKOFJI LOKI

Nesreče

V VALOVIH SAVE JE IZGINIL

Kranj, 20. junija - Zadnje dva dneva sta marsikoga zamikala, da si je poiskal kopalke in se odšel kopat. Skoda je le, da kranjsko kopalnišče še ni odprto. Zato so si morali najbolj vroči kopalci najti uteho v naših rekah, in sicer v Kokri in na Savi. Včeraj in v nedeljo jih je bilo največ na Kokri, manj na Savi. Tod nihče se ni zavedal, da sta obe reki pri kopanju lahko usodni, predvsem mrzla in deroča Sava.

Prav zaradi nepremišljenosti pri kopanju je včeraj ob 14.30. uri v Savi utonil 10-letni B. P. iz Zgornjesavske ceste 10 v Kranju. Omenjeni deček se je takoj po kosilu odpravil s svojima mlajšima sestricama na kopanje. S seboj je vzel tudi avtomobilsko zračnico, morda zaradi tega, ker se ni bil več v plavanju. Zračnico si je nadel okrog telesa in se spustil v vodo na Savi pri naselju na Gorenji Savi. Prav zaradi deroče Save, ga je voda potegnila

SMRT NA VRVI Kranj, 20. junija - Včeraj do-

PRAVNI NASVETI

H. I. Kranj VPRASANJE: Ali imate pravico iz naslova socialnega zavarovanja, po zavarovanju, ki vam plačuje preživnino.

ODGOVOR: V skladu s 14. čl. Zakona o socialnem zavarovanju (U. L. FLRJ št. 51-52) imate vse pravice iz socialnega zavarovanja, dokler sprejmete preživnino.

I. R. Kranj VPRASANJE: Sedanja zaposlitev je s presledki, po kolikšnem času boste upravičeni do otroškega dodatka.

ODGOVOR: V skladu s 27. čl. Uredbe o otroških dodatkih (U. L. FLRJ št. 36-55) boste upravičeni do otroškega dodatka po 20 mesecih zaposlitve v zadnjih 2 letih.

O. B. Jesenice VPRASANJE: Opravljate priložnostno delo hišnika, ali se mora skleniti pismeni sporazum.

ODGOVOR: V skladu s 11. čl. Zakona o hišnikih (U. L. LRS št. 38-59) se mora za priložnostno delo hišnika skleniti pismeni sporazum.

B. V. Kranj VPRASANJE: Po kolikem času polne zaposlitve imate vse pravice iz socialnega zavarovanja.

ODGOVOR: V skladu s 19. čl. Zakona o socialnem zavarovanju (U. L. FLRJ št. 51-54) imate vse pravice iz socialnega zavarovanja po 6 mesecih redne zaposlitve.

M. L. Jesenice VPRASANJE: Ker sin zaradi bolezni ni mogel dokončati šole, ali bo upravičen do otroškega dodatka.

ODGOVOR: V skladu s 23. čl. Uredbe o otroških dodatkih (U. L. FLRJ št. 36-55) ker sin ni dokončal šole zaradi bolezni, bo še nadalje upravičen do otroškega dodatka.

O. Z. Jesenice VPRASANJE: Ali se stanovanje vračuna v nagrado hišniku.

ODGOVOR: V skladu s 19. čl. Zakona o hišnikih (U. L. LRS št. 38-59) se stanovanje hišniku vračuna v nagrado.

M. E. Radovljica VPRASANJE: Ker imate prekinjeno zaposlitev Vas zanima, do kolikšne oskrbnine ste upravičeni v času bolezni.

ODGOVOR: V skladu s 24. čl. Zakona o socialnem zavarovanju (U. L. FLRJ št. 51-54) ker niste zavarovani brez prekinitve 6 mesecev, vam pripada 60 % oziroma 70 % nadomestilo.

Registracija motornih vozil OBVESTILO

Občinski ljudski odbor Kranj, oddelk za občo upravo in notranje zadeve obvešča vse lastnike motornih vozil, da bo redna letna registracija motornih vozil po naslednjem vrstnem redu:

- Dne 26. 6. 1961 - avtomobili
Dne 27. 6. 1961 - tovorni avtomobili do 3 tone nosilnosti
Dne 28. 6. 1961 - tovorni avtomobili nad 3 tone nosilnosti
Dne 29. 6. in 30. 6. 1961 - osebni avtomobili Fiat 600
Dne 1. 7. in 5. 7. 1961 - ostali osebni avtomobili
Dne 6. 7. 1961 - traktorji in prikolice
Dne 7. 7. 1961 - specialna vozila

Razpored registracije motornih koles bo objavljen naknadno.

Vozila se bodo registrirala v stavbi Občinskega ljudskega odbora Kranj, Tavčarjeva ul. 43, soba št. 7 - pritličje.

Tiskovine za registracijo so na razpolago pri AVTOMOTO družtvih v Kranju, Senčurju in Cerkljah, katera bodo tudi opravljala pravilno izpolnjevanje tiskovin.

Pridržajte se po datumih objavljenega vrstnega reda registracije motornih vozil.

Taksa za cestni sklad ostane nespremenjena in se plačuje po obstoječih predpisih. Lastniki motornih vozil lahko vplačajo takso po tar. št. 61 ZUT v stavbi OBLO Kranj - Tavčarjeva 43/I soba 16. ne glede na vrstni red registracije, takoj po objavi v "Glasu".

Oddelk za občo upravo in notranje zadeve

Trije visoki jubileji

Stoletnica ustanovitve 1. kranjske gimnazije - 60-letnica popolne gimnazije 60-letnica prve mature

V soboto, 26. junija, bodo praznovali v Kranju 60-letnico mature prvi arbiturienti leta 1896, obnovljene kranjske gimnazije. Večini Kranjčanov je gotovo neznan, da je bila pred 100 leti, to je leta 1861 ustanovljena v Kranju nižja gimnazija, ki je bila 1896 leta ukinjena in potem 1894 zopet

ustanovljena kot popolna gimnazija. Pouk pa se je pričel šele jeseni 1894 v dveh razredih in s postopno razširjenostjo je leta 1900 postala gimnazija popolna.

Kako je bila ta gimnazija, namenjena predvsem Gorenjem, res potrebna, dokazuje dejstvo, da se je leta 1894 vpisalo v prvi razred 80 dijakov, v drugi razred pa 60. Od teh je preko vseh zaprek pridrjalo v osmi razred, ki je imel

leta 1900 skupaj 30 dijakov, le še 13 prvih drugošolcev. Od prvih 30 osmošolcev kranjske gimnazije, od katerih jih živi danes še razmeroma visoko število - 11, je leta 1901 napravilo maturo 23 arbiturientov. Za proslavo mature se je prijavilo 9 takratnih osmošolcev, ker je eden bolan, eden pa živi v inozemstvu. Od navedenih ima najstarejši 83, najmlajši pa 79 let in so že vsi upokojeni.

BODICE

Z mojim dopustom sem letos zaključil. Zakaj torej ni bilo prejšnji teden od mene nobene vestice o časopisu, je razumljivo in mi boš moj molk, upam, tudi oprostili.

Kje sem dopustoval in koliko časa, vam ne bom napisal. Nočem družinskih preprirov. Veste, tokrat sem bil kar doma. Regres za dopust sem zapravil že precej prej kot sem žel lahko na letovanje in tako mi ni preostalo drugega kot - zabavljati doma!

Δ Vse kar je bilo, vsa si z Marjano nekajkrat privoščila obisk filmskih predstav v kranjskem »Storžiču« ali »Svobodis«. Največkrat pa sem zaradi kranjske kultivirane zapustil dvorano precej razočaran. Nobena vsebina filma, niti najboljši igralec, mi ni ostala tako v spominu, kot z raznimi papirčki nastalana dvorana po končanem predstavi. Le zakaj za takšne gledalce gradimo v Kranju novo kino dvorano? - sem se spraševal. Baraka je za takšne »kavbojce«, ne pa nekaj »noble«.

Δ Med mojim dopustom se je moja prijateljica iz Kamnika tudi nekajkrat oglasila. Pravi zaradi nje sem imel z Marjano precej nerodnosti. Prej sem namreč poito vedno dobival v službo in tako je tudi privatni del pisanja ostal med mano in mojo dobro znanko res samo osebna zadeva. Toda, to ni važno, pomembno je tisto, kar mi je pisala prijateljica.

Gre zato, da je v Kamniku sladoled po 15 dinarjev, v Domžalah in Ljubljani, kjer pravijo, da je vse dražje, pa le po 10 dinarjev. Kamničani se nai kar potolažijo, sladoled je tudi v Kranju po 15 dinarjev. To pa pomeni le 50 odstotna podražitev v primerjavi z lanskim letom! Kaj bi se sekirali? Če se nobena druga zadeva ni podražila za 50 odstotkov, zakaj ne bi bil sladoled tisti, ki to zaslužiti? Se zlasti zaradi vročine, ki je zadnje dni izbruhnila.

Do prihodnjic na svidenje
Vaš Bodičar!

Filmske zanimivosti

Zgodba o ljubezni

Alessandro Blasetti snema zdaj po znanem filmu Evropa ponoči, ki smo ga gledali tudi pri nas, novi film, tokrat v Sovjetski zvezi. Njegov film bo pravzaprav antologija ljubezni - v Sovjetski zvezi snema tako ta znani režiser le droban issek novega filma, ki nosi naslov - Vojak ali ljubezen.

Obvezni filmski pouk

Dva švicarska kantona sta pred nedavnim sprejela sklep, s katerim postaja pouk o filmu obvezen za vse zadnje razrede osnovnih šol. Kljub temu, da je švicarska filmska proizvodnja dokaj šibka, se s tem ukrepom ta dežela ur in turizma pridružuje nekaterim visoko razvitim deželam, ki so že uvedle tak pouk v šole (Francija, Italija, Belgija, Avstrija).

Mauriac ne sodeli več z Expressom

Veliki franc. književnik Francois Mauriac, ki je dobil za svoje literarno delo tudi največje priznanje - Nobelovo nagrado za literaturo, je pred časom zapustil znani pariški tednik Express. Vzrok temu so različna gledišča uredništva in pisatelja do globočinih vprašanj, še zlasti do vprašanja Alžirije.

Doslej več kot štirideset prijav

V prvih dneh julija se bo pričel v Moskvi filmski festival, za katerega sodijo, da bodo na njem predvajali rekordno število filmov; doslej je prijavljenih namreč že 40 filmskih del. Pa ne samo to, na filmskem festivalu bodo sodelovali tudi številni veliki filmski ustvarjalci, med njimi Giuseppe de Santis, Jean Gabin, Simone Signorette, Sophia Loren, Yves Montand in številni drugi. Jugoslavijo bo na festivalu zastopal črnogorski film »Neboški odred«, eno glavnih vlog v filmu igra Milan Srdoč.

Bob Hope predlagan za visoko odlikovanje

Blizu sto ameriških senatorjev je pred kratkim predlagalo »Zlato medaljo ZDA« za znamenitega filmskega komika Boba Hopea. To odlikovanje dobe le posamezniki za izredne zasluge za državo. V svojem predlogu trdijo, da je Hope s svojim humorjem pomagal preganjati sovraštvo s tega sveta.

Ljubezen z dvajsetimi leti

Francois Trufaut, ki je brzkone eden največjih ustvarjalcev francoskega »novega vala« in katerega 400 udeležev smo gledali tudi pri nas, je posnel novo delo, ki nosi naslov »Ne streljajte na pianista«.

Novi filmi na Gorenjskem

Prihodnje dni bodo na Gorenjskem vrteli nove filme, ki jih je kupilo v tujini podjetje »Zeta film«. Verjetno najpomembnejše delo med predvajanimi, bo ameriška glasbena komedija - Zizi. Film je režiral Vincent Minelli, v glavnih vlogah pa nastopajo znani filmski ustvarjalci. Drugi film je drama Čaj in simpatija. Film načenja številna vprašanja in bo najbrž všeč širokemu krogu gledalcev; glavno vlogo v filmu je

ZIZI

odlično zaigrala Deborah Kerr. Tretji pomembni film, katerih slike tudi danes prinašamo, je film »Kapo«. Zgodba filma se dogaja v koncentracijskem taborišču, kjer trinajstletna deklica Edith greča jugoslovanskega zdravnika, političnega zapornika. To delo je izdelal »Lovčev film« skupaj z italijanskimi filmskimi ustvarjalci.

KAPO

Redki gostje

ORKESTER BOJANA ADAMIČA V KRANJU
V četrtek, 22. junija ob 20.30, bo v letnem kinu Partizan (ob slabem vremenu v kinodvorani Storžič) KONCERT ZABAVNIH MELODIJ orkestra RTV iz Ljubljane pod vodstvom Bojana Adamiča. Omenjena prireditelj je nagrada mestu Kranju kot zmagovalcu v tekmovalstvu »Poznaš svoj domači kraj«. Razen priznanega plesnega orkestra bo nastopilo osem solistov - pevcev, in sicer Marjana Deržaj, Raška Ingolič, Bebi Jurkovič, Marko Novosel, Lilijana Petrovič, Tihomir Petrovič, Djordje Marjanovič in Majda Sepe.

Razstava Vladimirja Lamuta

V Prešernovi hiši v Kranju razstavlja od preteklega četrta dalje akademski slikar Vladimir Lamuta svojo grafiko in pa risbe, ki so nastale ob njegovem popotovanju po Belgiji. Razstava bo odprta do ponedeljka, 26. junija. Poleg tega sta v Mestnem muzeju v Kranju te dni še dve razstavi, ki bosta po predvidevanjih odprti do konca junija. V zgornjih prostorih razstavlja reprodukcije velikega francoskega impresionista Claudea Moneta. Razstavljenih je blizu 50 reprodukcij. V spodnjih prostorih - v kleti - pa so razstavljene grafike poljskih mojstrov na temo - Auschwitz!

-J. k.

Koncert jeseniškega komornega zbora v Kropi

V okviru žebljarskega dneva in v počastitev 20-letnice vstaje je minulo nedeljo priredil komorni zbor jeseniške Svobode slavnostni koncert, in sicer v Sindikalnem domu v Kropi. Zbor je s svojim programom narodnih pesmi naših narodov in predvsem narodnih pesmi tujih narodov navdušil poslušalce in dal lep prispevek k še lepši izvedbi žebljarskega dneva. Zal je, da so se uspešnega koncerta udeležili le maloštevilni Kroparji. Mar Kropa res ne zmore več kot 80 poslušalcev?

Tretja številka Belega lokvanja

Pred dnevi so učenci osnovne šole na Bledu izdali 3. številko svojega dijaškega glasila Beli lokvanj. Posevečena je jugoslovanskim pionirskim igram in 20-letnici vstaje. V prvem delu lista MOJ KRAJ V REVOLUCIJI pišejo pionirji in mladinci po pripovedovanju starejših zanimive partizanske dogodivščine. V drugem delu MI IN NAS KRAJ poročajo o svojem delu in uspehih ter pišejo o dogajanju v njihovem kraju. Med prispevki v rubriki PRIPOVEDUJEMO VAM - PRISLUHNIITE, zbuja največjo pozornost potopis O, CE BI BILO RES!... Nova in zanimiva je v tej številki rubrika IZ UREDNIŠKOVE MALHE. Nekaj na je namenjenega za dobro voljo in smeh. - Zal pa je 3. številka izšla z zamudo in zaradi tehničnih težav tudi brez ilustracij, čeprav so jih mladi ilustratorji dovolj pripravili. Kljub temu pa se je nabralo gradiva za 26 strani velikega formata.

Tudi pionirji osnovne šole Borisa Zvana v Gorjah so pred nedavnim izdali svojo 1. številko glasila. V njej pridobujejo predvsem partizanske zgodbe po pripovedovanju, poročajo zanimive dogodke iz partizanskih dni, pa tudi nekaj iz njihovega sodnjega okolja ter življenja in dela.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

AUSCHWITZ 30

Dnevnik taboriščnega zdravnika

V plinski celici krematorija leže trupla na kupu. Ljudje »Posebne komande« jih že perejo in vlačijo pred peči.

V svojo sobo slišim, kako drdrajo dvigala, kako treskajo vrata. Nenadoma plane v sobo vodja plinske komande. Brez sapa mi pove, da so med trupli našli še živo štirinajstletno dekletce.

Pograbim svojo zdravniško torbico in dirjam z vodjo v plinsko celico. Ob steni leži, napol pokrito s trupli, golo dekletce. Nezavestna je, hrope. Ljudje »Posebne komande« so zbegani, vsi iz sebe so! Nekaj neverjetnega! Doslej se še nikoli ni zgodilo, da bi iz plinske celice prišel kdo živ. S skoro mrtvega telesa deklice odstranim trupla. Zanesem jo v sosedno sobo, kjer se »Posebna komanda« preoblači za svoje težko delo. Dekletce - morda ima petnajst let - položim na klop, vzamem brizgalko iz torbice in ji dam v nadlaktico tri injekcije. Ljudje pokrijejo ledenomrzlo telo z debelim plaščem. Eden teče v kuhinjo po vročega čaja ali juho. Vsi bi radi pomagali, vsi mislijo na svoje otroke. Naši napor so uspešni. Deklico stresa krčevit kašelj in iz sebe vrže debelo kepo sluzi, nato odpre oči in strmi v strop. Napeto opazujem vse življenjske pojave. Dihanje postaja globlje, hlepeče vsesavajo pljuča, razdražena od plina, sveži zrak. Po utripanju žile sodim, da so injekcije začele delovati. Trajalo bo še nekaj minut, preden se dekletce popolnoma zave. Na njen fini obrazek se zopet vrača življenje in barva, oči postajajo jasne. Presenečeno nas ogleduje. Njen pogled potuje od enega do drugega. Nato spet zapre oči.

Ne ve še, kaj se je zgodilo z njo. Njena zavest je še motna. Morda se spominja tovornega vagona, ki jo je pripeljal sem. Na dolgo vrsto ljudi misli morda, na svetlo dvorano, kjer so se vsi morali sleči. Na to, kako so jih gole potisnili v prazen prostor, kako je v strahu iskala mater, svoje... Kako se je nenadoma stemnilo, kako jo je dušilo v grlu, kako se je zgrudila... Na konec se gotovo ne spominja.

Dekletce postaja živahnješe. Glavo dvigne, razprostire roki, pogleduje na levo, na desno. Nato se spaci njen obraz v nemi grozi. Naglo me pograbi za ovratnik plašča in ga krčevito oprime ter se skuša dvigniti. Položim jo nazaj, toda vedno znova se dviguje in hoče sest. Hud živčni zlom ji stresa telo. Le počasi se spet pomiri. Negibno leži tu, po licih ji polze neme solze, ne ihtenja, ne vzdihla ni iz njenih mladih prsi.

Tiho, tolažeče ji prigovarjam. Sele čez čas dobim odgovor na svoja vprašanja. Iz Sedmograške je. Šestnajst let stara. Deportirali so jo s starši vred.

Deklica pije vročo mesno juho. Ljudje »Posebne komande« so ji nanosili vsega, karkoli so mogli, toda ničesar ji za sedaj še ne dovolim zaužiti. Dobro jo pokrijem in ji naročim, naj poskuša nekoliko zaspati.

Moja preudarjanja prehitvejo drugo drugega. - Posvetujemo se. Zdaž žele se pojavlja najtežje vprašanje: kam z deklico? Tu ne more ostati, to je več kot gotovo. Krematorij. »Posebna komanda«. Kaj naj počne tu šestnajstletno dekletce?

Dolgo časa nam ni dano premišljati. Oberscharführer Mussfeld je že na svojem običajnem kontrolnem obhodu. Ko pride mimo odprtih vrat in nas vidi stati v gruči, vpraša, kaj se je zgodilo. Preden moremo odgovoriti, je že opazil deklico. Pomignem ostalim, naj me puste samega z Mussfeldom. Poskusiti hočem, kar se zdi nemogoče.

Trije meseci skupnega življenja v krematoriju so ustvarili med nama nekake človeške odnose. Pri najnjih pogostih srečavanjih sem mogoč ugotoviti, da Mussfeld nenavadno ceni moje strokovno znanje, posebno kar zadeva obdukcijsko delo. Večkrat mi je to že pokazal. Ve tudi, da je dr. Mengele, človek, ki v taborišču vse trepeti pred njim, moj predstojnik. V očeh Mussfelda je dr. Mengele velik učenjak. Delo v secirni dvorani je v prid nemški medicinski znanosti.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

Charles McCormac

34

BEG IZ SINGAPURA

Naslednje jutro smo se zbudili že zgodaj ob trušcu, ki so ga delali domačini v kampongu. Ko smo zajtrkovali, je vstopil starec, pogledal na Roya, potem pa zaplil posled vame.

-Oditi morate!
-Toda kaj bo z mojim prijateljem? Ne more se premakniti.

-Vaš prijatelj je že boljši. Oditi morate.

Ostro sem ga pogledal, da bi morda ugotovil, zakaj se je naenkrat tako spremenil.

-Nam lahko poveš, kod naj hodimo?

-Če hočete priti na Javo, morate najprej v Oasthaven.

-Kaj pa Japonci?

-Skomignil je z rameni.

-Ne sprašuj ga več,« je zamrmral Don. »Ne bi rad, da bi pokazal vso svojo umazanost.«

Starec sem se vljudno, kolikor mi je pač šlo od srca, zahvalil za njegovo gostoljubnost in malo pred poldnevom smo se spet odpravili na našo neskončno pot. Prvih nekaj milj smo hodili po ozki stezi, ki je vrtice z obalo vodila proti vzhodu. Od morja je prihajal hladen vetrič, ki nas je osvežil in nam vtilval novih moči. Te pa smo tudi potrebovali, kajti morali smo menjaje nositi Roya. Opetekali smo se, pogosto in dolgo počivali in tako nismo prišli daleč. Popoldne je rahlo prišlo in ob koncu tega dne, ki je bil eden najbolj žalostnih, kar sem jih doživel, smo našli na previs pod stožčasto skalo in se tu utaborili za noč. Roy se je od časa do časa zavedel. Cutil sem, da umira.

-Don,« sem zalepetal, »tako ne moremo več. Če se predamo, bo Roy vsaj delcežen zdravniške pomoči in morda bomo ostali trije pozneje spet lahko pobegnili.«

Toda Roy me je slišal.

»Kakšno zdravniško nego pa mi lahko nudijo ti rumeni hudčiči?« je slabotno zašepetal. »Bajonci v trehuh. Raje poskusim sroč z vami.«

Tako je tudi ostalo. Bil je hraber človek.

Tisto noč ga je spet mučila vročina. Nismo mu mogli pomagati, razen da smo bdeli ob njem in gledali, kako brezupno lovi sapa in kako se premočen od mneja tresne v vročini. Njegova koža je bila ob dotiku kot razbeljena.

Ob zori je bil še živ. Ostal sem pri njem. Don in Skinny pa sta se odpravila iskat hrano. Pogledal sem iz našega skrivališča proti zamagljenemu morju. Nikjer jadra, ne žive duše. Don se je vrnil z nekaj sadeži in priščim koreninici, ki smo jih oprali v morski vodi. Takrat pa sva zaslišala vzklik in zagledala Skinnyja, kako prihaja ob obali in se hedasta reži, z njim pa je bilo temnelaso, jedro in privlačno kitajsko-javansko deklet kakih osemnajst let. Obločena je bila v črne svilene blaše in prepasano srajco.

»Izgubil je glavo, ko je staknil to krilo,« je zašepetal Don.

»Poglejta, kaj sem našel,« se je muzal Skinny.

»Za vrata, kako jo boš pa le jedel?« je zamomljal Don.

»Ime ji je Li-Tong.« Skinny ni bil prav nič v zadržki. »Našel sem jo na obali.«

Obrnil sem se k dekletu. »Od kod si?«

Neodločno je pokazala na obalo, potem pa se nasmejnula Skinnyju, ki je bil videti kot neroden mladenič, ko predstavlja družini svoje prvo dekletce. Stopil sem k njej in pokazal na Roya.

»Ta mož je hudo bolan. Ali lahko dobimo v tvojem kampongu zdravila?«

Skomignila je z rameni.

»Mogoče.«

»Lahko grem s teboj in jih poiščem?« se je uslužno ponudil Skinny.

»Ne, ti cepec boš ostal tu,« ga je nahrnil Don.

»Pa poskusimo,« sem rekel. »Vsi bomo šli.«

Vzdignili smo Roya in stidni dekletu vzdolž obale. Po kakih dveh miljah smo prišli do značilne domačinske ribiške vasi; koče so stale na dolgih bambusovih kolih nad vodo, pod njimi pa so bila razprostrta mreže, v katero so se ob plimi ujele ribe. Tokrat sprejem ni bil posebno prijateljski. Domačini so se sbrali v gruči in nas sumljivo ogledovali, ko smo stidni dekletu proti sredšču kamponga. Tam smo počakali Roya na tla in ga obstopili. Li-Tong je izgubila v eno izmed večjih koč.

»Kar pri miru bodimo,« sem zamrmral Don. »Tukaj moramo počakati. Naslednji korak je njihov.«

Cez nekaj minut se nam je približalo šest mož s čunjami okrog ledij. Na čelu je stopal starejši domačin, ob njem pa je drobila Li-Tong. Priklonili sem se in pozdravil domačina, kot je bila navada.

»Pozdravljem, tuan.«

»Od kod ste?«

»Iz Medana.«

»Zakaj ste šli tako daleč na jug?«

»Radi bi prišli na Javo.«

»Zakaj ste prišli sem? V večjih pristaniščih je mnogo ladij.«

»In mnogo Japoncev tudi, tuan.«

»Ste Angleži?«

Spomnil sem se, da je njegova hči mešanica starcev, pa sem se odločil za majhno zvijačo.

»Moj prijatelj se Angleži, jaz pa sem Evroazijec.«

»Zakaj bi radi prišli na Javo?«

»Moje ljudstvo je tam.«

»Zakaj ne potujetej sam? Tvoji prijatelji ti bodo sams v napoto.«

»Tuan,« sem rekel, »ti možje so moji resnični prijatelji. Umri bi zame, kot so umrli tudi ostali moji prijatelji.« Spomnil sem se korana. »Mar ni prerok rekel, da so dobri prijatelji bolj dragoceni kot bogastvo vsega sveta?«

»Predrino me je pogledal.«

»Dobro si rekel. Ostani tu, še želiš, toda opozarjam te, da nas mnogokrat obiščejo japonski vojaki. Vsi naši možje, ki ne ribarijo, morajo delati za Japonce.«

»So plačani za svoje delo?«

»Da.«

»Potem bom tudi jaz delal in plačal za svoje prijatelje.«

»Se ne bojiš?«

»Zakaj bi se? Japonci ne ubijajo Evroazijcev.«

»Dobrodošli torej v moji hiši.«

Obrnil se je in pomignil, naj gremo z njim. Peljal nas je v razmajano kočjo iz bambusa, dva domačina pa sta nesla Roya v drugo kočjo. Vprašal sem stareca, ali bodo poskrbeli za bolnika.

»Storil bomo vse, kar bomo zmogli,« mi je zastrdil. »Toda odkar so prišli japonski hudčiči, nas naš zdravnik več ne obiskuje.«

Predem smo se pripravili za noč, sva z Donom odšla v Royevo kolibo in tam našla dve domačinki, ki sta mi vtilvali v usta gosto tekočino, podobno rjavkasti zelenjadni juhi. Zaužil je dve hlici, a koj ves izbruhnil. Sklonil sem se nadenj in ga vprašal, kako se počuti. Imel je poisto čelo, oči pa so mu postale steklene. Zelo smo se bali zanj. Pogotitni je silno in zašepetal s tihim, odsotnim glasom, da je »O. K.«.

Drugo jutro se je komajda še zavedel. V deliriju je venomer nekaj mrmral.

Toda moral sem misliti tudi na druge stvari, zato sem se pred svitlom pridružil skupini 15 delavcev domačinov, ki so delali pri Japoncih. Kazalo je, da nas bodo zapeljali pri gradnji obalne ceste. Našo šestnajstletno dekletce je vodil še na prvi pogled bedasti japonski narednik.

Hodili smo okoli dve milj, preden smo prišli na odprti svet, kjer je še delalo kakih sto možkih. Kopali so široke in globoke jarke ter v bambusovih košarah odnašali zemljo. V senci razmajane kočje je sedel japonski komandir. Opazoval sem ga. »Ta je torej,« sem pomislil.

Toda delo se mi je, da se moram najprej prijaviti za delo pri predelavcu, visokem dobrodrušnem domačinu. Pogledal me je, pogledal pred in me potem spet očlnil s pogledom. Rekel sem mu, da se pišem Oehlus in da sem bil zaposlen kot nadzornik na posvetu Tapakandi (v okrožju, ki je severno od Medana). Upal sem, da se bom s te ugodbe izmamal, če bom imel posebno srečo.

»Dežela na koncu sveta«

Preteklo nedeljo je Kropa praznovala »Kovaški dan«, ki ga je pripravilo kropsko turistično društvo. Ves dan so v Kropi, tako kot pred pol stoletja, kovali na naklih žeblje in kuhali oglje. Številni turisti, ki so prihajali od vsepovsod, so bili ob vsem kar so videli prijetno presenečeni. Zato lahko brez kakršnihkoli pomislekov zapisemo, da si takih prireditev še želimo.

CAS SE JE PREMAKNIL

Jutro je bilo modro in zeleno; modro od jasnine in zeleno od krošenj dreves. Pot, ki je šla sprva navkreber, je postala zložna. Na Dobravi sem povprašal za pot. Dolgi hrsti Jedovnice so bili spokojni, le po rebrih so se kradoma trgale jutranje megle. To, pravo junjsko jutro je vse dihalo po svežem smenu. Pot je zavila navzdol mimo košatih orehov in se samo nekaj korakov kasneje zliila v asfaltno cesto, po kateri sem krenil »dežela na koncu sveta« nasproti.

Danes je nenavaden dan, čas se je premaknil za pol stoletja. Stari osvabi kovači, ki jim je žareče železo leta in leta žgalo oči, so segali po kladivih in nakli, prašina in z dolgočasno od ogledovalnja turistov; so zapela. Pela so, kot tolikokrat skozi čas in kovala tisto železo, ki se je iz dolgih palic spreminjalo v žeblje. Tako so ves dan v starem vigenecu Vice, ki je edini ohranjeni vigenec v Kropi, kovali. Pesem kladiva se je zlivala z ritmom Zupančičeve Žebljarske.

Vidite, tako je bilo včasih tudi. Tako, od starih do ene — od osmih do treh so kovali v vigenecih v stari Kropi možje, žene, otroci in fantje. V teh vigenecih so jedli in pili, doživljali svoje svetle in tamne dni, zibali otroke in jedli. Tod, med železom in iskrami so rasi novi mladi ljudje in vsi so kovali, kovali svoje žeblje in dan, ki se je v mladosti pričel, ni iz dneva v dan prinašal nič novega, kakor blodice iskre izpod kladiva in ostre konice žebljev. In dan, ki se je v mladosti pričel, je trajal teden, je trajal mesec, leto in leta...

Danes je bilo drugače. Zopet so zvenela nakla in zopet so rdeče iskre blodile v temo izpod kladiv in napolnjevale skupaj z zvenom starodavni vigenec. Gostje, ki so prihajali od vsepovsod so se v mislih vračali v stare čase — »v dobre stare čase«. Kropa je bila zopet Kropa izpred 50 let ali več, ko so tu kovali žeblje, ladijske zakovice in številine druge kovaške izdelke in jih potem tvorili širom po svetu. Kljub temu pa, tokrat niso kovali vsega kot včasih.

sih, so kovali žeblje vseh vrst; take »na pet žlakov, jebre, planinčarje, kamelarje«, kdo bi vedel vsa tista pisana imena, ki so jih bili povedali. Mojster Dantjel in njegov pomočnik Anton sta kovala »kamelarje«. Te vrste žebljev so kovali in tvorili na vzhod, kjer so jih uporabljali za počkanje kamel. Siala sta vsak na svoji strani nakovala, ki mu tod pravijo »nakvel«. Ko je mojster Dantjel vzel iz oglja, ki ga je razpihal velik meh, dolgo razbeženo palico in jo položil na »nakvel«, sta jo kovala vsak s svoje strani na koncu v ozko konico, jo prerezala nekaj centimetrov od načetega kraja in jo nato položila v posebno odprtino, kjer je kaneček razbežena železa dobil svojo dokončno obliko — postal je žebelj. Tako sta kovala in se smejala in ko sem ju povprašal koliko sta jih nakovala včasih, sta mi povedala, da ves dan okrog 1000. Jeane je koval »ta tenke«. Te so svoje čase rabili, kakor mi je pripovedoval, za pribijanje skodeč na hiše po Jelovici. Skodeče so namreč ozko klane dovoze, s katerimi so pokrivali strehe. Tako so kovali skozi ves dan. Ko sem odhajal, je Dantjel stopil k meni in mi prišepetal, da naj napišem še nekaj o Treziji. Baje je bila zadnja ženska v Kropi, ki je nosila »takšno«, to je leseno deščico, ki jo imajo privezano pomočniki na trebuhu in v katero udarjajo z ročnem kladiva, ko pomagajo kovat mojstru.

Zgoraj, ko sili dolina ostro v goro, so kuhali oglje. Velika ogljarska kopa je stala sredi jase in kadilo se je iz nje. Nad njo je bila ogljarska koča, pokrita s smrekovim lubjem, ob koči pa »kolperen«, kamor so hramili skuhano oglje. Tudi »lempa« je bila tu, to je namreč posoda, s katero so si prinašali vode. Ob kopi so stali trije oglarji in Janeza sem povprašal kako je bilo včasih, ko so žgali oglje po Jelovici in kako se pripravljali takale kopd. Pripovedoval mi je, da so svoje čase skuhali mnogo oglja v teh krajih, da pa ga zdaj že dolgo ne kuhajo več. Kopa pa se pripravljatale: Bukovino ali smrekovino so naložili v krogu in pustili v

sredi odprtino, ki ji pravijo »stročnica«. Okrog drv so potem naložili smrečje — temu pravijo »grasa«. Vse to pa so pokrili potem s prstjo, je odprtino — »stržnico« so pustili odprto. Vanjo so naložili žerjavico in oglje, da se je kopa vžgala. Take kope potem različno dolgo gore — en teden, 10 dni, pa tudi več, če je kopa dovolj velika. Janez ima zdaj 63 let in se rad spominja tistih časov.

Takoj nad kopo pa stoji Slovenska peč — to je plavž iz poznega srednjega veka (14 stoletje). Ta plavž so odkrili povsem slučajno leta 1953, ko so gradili cesto. V tem plavžu so topili pred mnogimi leti 200 kilogramov železa deset do dvanajst ur. Celotno peč pa so morali hladiti potem še sedem dni. Izmenoma so strosili vanj 500 kilogramov rude in 600 kilogramov oglja. Pravijo, da je bilo to železo zelo dobro. Železo, ki so ga stopili, so potem skovali s težkim kladivom, ki so mu pravili »norec«. Razvlekli so ga v palice, nakar so ga prevzeli kovači v vigenecih, ki so iz njega izdelovali žeblje in jih potem tvorili v Furlanijo in Jadransko Primorje. Pa še to — včasih je imela Kropa dve fužini in okrog 20 vigenecov. Danes je ohranjen samo eden. Vse to so ob kovaštem dnevu pokazali v Kropi, vse skupaj povežali s prijetno muzejsko dejavnostjo. Tako so spretno povedali ljudem o Kropi izpred časov.

DEŽELE NA KONCU SVETA NI VEČ

To je okostje pravljice. Čas se je premaknil, a tokrat drugače. Ze ko sem prihajal, sem srečal Roka, že dolgo ga poznam. Zdjaj ima 20 let. Prihajal je z gore blaten in truden in povedal mi je, da je danes navezegovdal ustrelil srnjaka. Zdjaj je doma, sicer pa študira v Ljubljani. Starejši tovariš, s katerim sva koracila v hrib do ogljarske kope, mi je mnogo pripovedoval o starih časih. Tudi Jern, ko sem ga povprašal, če se spomni Zupančiča, ko je hodil tod, mi je vedel veliko povedati. Da, ljudje tod veliko vedo o sebi in drugih. Ponosni so na svojo preteklost, na svojo sedanjost, na svojo prihodnost... Zdjaj ne delajo več vse dni, kje nekoli A razen tega — čas se je zares premaknil — zdaj študirajo, upravljajo... Tista Zupančičeva podoba — od starih do ene od

osmih do treh, tisti Zupančičevi časi žarečih žebljev v očeh, so mimo. Človek — kovač, ki je tod toliko stoletij koval žeblje, je koval sebe. Pravzaprav ni čisto tako — stoletja je s kladivom bil ob nakli in to kladivo in to naklo mu je vrezalo gube v obraz, mu izžgalo oči, a ga tudi skovalo — skovalo v človeka. Ceste, ki so zvezale Kropo s svetom, številna prevozna sredstva — so podrle meje, dežela na koncu sveta, kakor so včasih rekli krajem tod okoli. To ni več dežela na koncu sveta. To je dežela, ki si kuje svoje luče dni. Zgodovina pa pripoveduje o človeku včeraj, o človeku danes, in da stititi o človeku jutri. Da, čas se je zares premaknil — včasih so ves teden porabili za 200 kilogramov železa, danes ga na Jesenicah priteče iz ene peči 60 ton. Čas se je zares premaknil. Ljudje odhajajo na morje, se vozijo z mopedi, se ukvarjajo s športom, lovijo ribe in upravljajo tovarne. Mladi sedajo zvečer na mladinske sestanke in spregovorijo o tem in onem, kakor odrasli, da, da, čas se je zares premaknil.

Odhajam, dan se je nagnil v opoldan. Odslej bom češče prihajal sem — rad imam ljudi, ki si kujejo skupno srečo. Odhajam, a v možganih še vedno kuje ritem kladiv, v očeh še vedno žareče železo, v mislih še vedno blodi Zupančičeva pesem od starih do ene... od osmih do treh... do brate zelene... voda mehove nam žene...

JURE KOBAL

Žebljarska Kropa

Poostrene kazni naj bi spametovale vinjene voznike

„Dajte mi pištolo, da se ubijem!“

LANI JE BILO V KRANJSKEM OKRAJU ZARADI VINJENIH KORISTNIKOV CEST 70 MRTVIH — ODVZEM VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

»Ali sem jaz to storil? Dajte mi pištolo, da se ubijem.« Tako se je zgrozil mladenič iz Kranja nad žrtvijo svoje brezobzirne vožnje z osebnim avtomobilom — žensko, ko se je peljala s kolesom proti domu. Podri jo je tako, da je odletela v zid hiše s tako silo, da je na mestu obeležala mrtva. Mladenič se je tega zavedel, ko je bila ženska že mrtva.

Na cesti je zopet obeležala žrtve optega vozača. To se je zgodilo letos aprila ponoči. Skozi Cirče je divjal s traktorjem. Bil je vinjen, zato ga je premetavalo z enega konca ceste na drugega. Nasproti je mirno prišlo dekle, ki je peljala voziček. Traktorist se je zaletel v voziček, ženska pa je odskočila...

Ondaj je v Cerkljah z desnim krmilom motorist zadel v deklco, jo zbil v jarek, kjer je obeležala nezavestna, motorist in sovozač sta po levem boku drsela še kakih 25 metrov po cesti. Med drsenjem je sovozač, ki je bil brez čelade, obeležal nezavestno ob cesti in kasneje zaradi hudih poškodb v bolnišnici tudi umrl.

Spet smrtna nesreča! Vzrok: ALKOHOL. To se ne zgodi samo voznikom amaterjem. Na listu, kjer so napisani povzročitelji nesreč, najdemo tudi poklicne voznike.

Na cesti II. reda Sp. Brniki — Senčur je poklicni voznik upravljal tovorni avtomobil. Prav zaradi tega, ker je bil vinjen, se je zaletel v obcestno drevo. Sovozača so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico, na avtomobilu pa je bilo za 100.000 dinarjev škoda.

Z malo pameti in večjo mero vestnosti prav gotovo vsega tega ne bi bilo.

Ali pa si oglejmo še tale primer: Ta mesec se je na cesti I. reda Kranj — Jesenice ponovi pripetila huda prometna nesreča, ki jo je povzročil že spet alkohol. Nepremišljeni voznik vpreznega voza je pustil konja z vozom pred gostilno, sam pa je odšel v lokal in dobil piščo kljub temu, da je bil že vinjen. Konj, navajen poti, jo je sam ubral proti domu.

V tem času sta se na cesti srečala dva avtomobila, ki sta po predpisu prižgala kratke luči. Na

cesti med njima pa je bil voz s konjem. Ta sploh ni bil opremljen s signalnimi lučmi in ga je bilo nemogoče videti. To je bil tudi vzrok, da je eden od obeh avtomobilov priletel v konja in v voz. Na vso srečo človeških žrtev ni bilo, toda škoda pa za okoli 500.000 dinarjev.

Temu je bil spet kriv alkohol, vinjeni voznik, ki se za žival in za voz sploh ni zmenil. Razen tega pa je na cesti I. reda v nočnem času sploh prepovedano voziti z vprežnimi vozili.

Se bi lahko naštevali iz kronike nezgod, koliko se je zgodilo smrtnih nesreč prav zaradi alkohola. Vsak je memil, ali ne bodo z ostrišimi ukrepi preprečili vožnjo vsem vinjenim koristnikom cest, naj bodo to vozniki vprežnih vozil, avtomobilov, motornih koles ali koles.

Lani je bilo v kranjskem okraju od vseh nesreč kar 70 smrtnih, pri tem seveda večmilijonska škoda. Nesreče so postale družbeni problem. Zato je bila lani na Oddelku za notranje zadeve pri odseku Okrajnega odbora v Kranju ustanovljena okrajna komisija za varnost in vzgojo v prometu. Podobne komisije so bile ustanovljene tudi po vseh gorenjskih občinah.

Vse te komisije so dosegle v vzgojo v prometu lep uspeh. Pripravile so po vseh krajih na Gorenjem različna predavanja o prometu, poolah so prirejale kolesarske krožke, predvajale razne poučne filme in podobno.

Vsa ta prizadevanja ljudi, ki delajo v omenjenih komisijah so precej pripomogla k bčutnemu

zmanjšanju prometnih nesreč. Seveda predstavljajo danes naj večji problem v prometu vinjen koristniki cest. Prav ti povzročajo največ najtežjih prometnih nesreč.

- Številne nesreče, kjer je botaloval alkohol, dokazujejo, da se posamezni brezvestneži kaj malo menijo za nenehno pogadanje prometnih organov in njihovo preprečevanje, da je na cestah potrebna disciplina. Zato se bodo morali posluževati precej ostrišjih ukrepov kot doslej. Strah pred ostro kaznijo in hudimi posledicami bo prav gotovo pripomogel k vzgoji vseh uporabnikov cest, ne samo voznikov motornih vozil.

V kranjskem okraju imajo prometni uslužbenci že nalogo, da bodo vinjenemu vozniku takoj odvzeli vozniško dovoljenje. Prav tako bodo odvzeli vozniška dovoljenja tudi tistim voznikom, ki ne bodo dovolili odvzema krvi, ker jih bodo prometni uslužbenci videli kot vinjene. Za vse vinjene voznike motornih vozil in za ostale vinjene koristnike cest so kazni zelo poostriili in najhujšim primerom grozi celo pripor. Če bodo nekega voznika motornega vozila dobili vinjenega dvakrat ali trikrat zapored, potem mu bodo prometni organi odvzeli vozniško dovoljenje doživiljenjsko.

Tako je tudi prav. Pri vsem moramo prometnim uslužbencem pomagati vsi državljani, da bi skupno preprečevali posledice, ki lahko nastanejo zaradi vinjenega koristnika cest. M. Zivkovič

Gorenjsko atletsko prvenstvo

Kranjčani in Jeseničani

BLED — Preteklo nedeljo je bilo na Bledu prvenstvo Gorenjske v atletiki, ki so se ga udeležili vsi atleti in atletinje iz Kamne Gorice, Visekega, Križ, Naklega, Selc, Zirov, Radovljice, Vogelj, Bleda, Jesenice in Kranja. Tekmovanje je trajalo več kot pet ur in so skoraj vsa prva mesta pobrali Kranjčani in Jeseničani.

Pri tem pa ne smemo pozabiti

- Izšli so naslednji: — Štani 100 m: Inž. Zupan (T) 12,1; 1500 m: Gantar (T) 4:58,4; 3000 m: Florjančič (T) 9:32; višina: Peternel (Ziri) 173 cm; daljina: Sliwnik (Jes.) 630 cm; troskok: Poljanšek (Jes.) 12,16; krogla: Blenkuš (T) 14,30 m; kopje: Finžgar (T) 48,51; hoya na 10 km: Vister (Jes.) 54:07,5; starejši mladinci — 100 m: Hočevar (Bled) 11,6; 1500 m: M. Hafner (T) 4:33,4; daljina: Ros (T) 624 cm; kopje: Poljanšek (Jes.) 49,08; višina: Zakej (Ziri) 165 cm; mlajši mladinci — 100 m: Glajot (T) 11,7; 1000 m: P. Hafner (T) 2:57,9; višina: Pezdilč (Rad.) 155 cm; šlanec — 100 m: Jamnik (T) 14,4; daljina: Papler (Jes.) 438; višina: Salnič (T) 130 cm; disk: Potočnik (Kam. Gorica) 21,15; mladinci — 200 m: Udovc (T) 29,2; 60 metrov: Sajovic (T) 8,9; kopje: Mežek (T) 26,65.

V pripravi na Poljane

Revija motorizacije

RATEČE, SENČUR, ŽABNICA IN ZIRI IZHODIŠČA MOTORIZIRANIH KOLON — NA PARKIRNEM PROSTORU, KI GA PRIPRAVLJAJO ZA 500 MOTORNH VOZIL PREDVIDEVAJO, DA BO NAJVEČ VOZIL FIAT 600

Na pobudo Okrajnega odbora Ljudske tehnike se vsa avtomoto društva ter organizacije Ljudske tehnike v okraju pripravljajo na propagandno vožnjo na Poljane nad Jesenicami v okviru proslave 20-letnice vstaje. 4. julija zjutraj bodo krenile motorizirane kolone iz štirih krajev Gorenjske, kot kaže slika, in sicer iz Rateč po Gornjesavski dolini proti Jesenicam, iz Cerklj in Senčuru skozi Tržič in Begunje, iz Zabnice skozi Kranj in Radovljico ter iz Zirov skozi Skofjo Loko čez Jelovico na Bohinjsko Bistrico ter skozi Bled na Poljane. Udeleženci zadnje kolone bodo imeli najdaljše in tudi najpompnejšo vožnjo, medtem ko bo najkrajša vožnja za udeležence iz Rateč.

Rateče, Senčur, Zabnica in Ziri pripravljajo za 500 motornih vozil, predvidevajo da bo največ vozov parkirnem prostoru, ki ga priprav-

ljajo za 500 motornih vozil, predvidevajo da bo največ vozov parkirnem prostoru, ki ga priprav-

Na posvetovanjih, ki so že bila o organizaciji te manifestacije voznikov motornih vozil, se je pokazalo za to precejšnje zanimanje. Podobno vožnjo so napravili že lani v Begunje. Predvidevajo pa, da bo letošnja vožnja hkrati največja revija motornih vozil pri nas, kar je seveda posledica nenehnega dvigovanja osebne potrebe in nabavljanja novih vozil, zlasti pa vozov domače proizvodnje »Fiat 600«. Posebno veliko vozil obetajo iz Tržiča. Namesto 30 vozil, kolikor jih je bilo predvideno, pravijo da se bo tam priključilo koloni, ki bo prišla preko Golinika, še sto njihovih osebnih avtomobilov in motorjev.

Ze začetek vožnje je določen izpred posameznih spomenikov oziroma iz zgodovinskih krajev naše revolucije. Prav tako pa bodo med vožnjo polagali vence na posamezna grobišča, k obeležjem in spomenikom iz časa NOB. Vsako vozilo pa bo ob tej priložnosti z zvoničnim signalom počastilo spomin padlim žrtvam.

Na Poljanah, kjer se bodo vozila zbrala, pripravljajo velik parkirni prostor. Kraj je tik ob slavnostnem prostoru in dokaj primeren, tako da organizatorjem ne dela posebnih težav. I. e.

Kvalifikacijski nogomet

V MARIBORU - NA VSE ALI NIC

Jeseniški nogometaši so torej v nedeljo stopili na kvalifikacijsko prizorišče ter odigrali prvo tekmo za vstop v slovensko consko ligo. Kot gostje so v srečanju sodelovali Mariborčani, ki so z veliko športne sreče, zlasti v drugem dejanju, priigrali neodločen rezultat, tako da imajo pred priznjo, ki bo odigrana pod njihovo streho, več možnosti za napredovanje, kajti Kovinarji so doma v zadnjem času le malokdaj okužili grenkobo poraza.

V nedeljo, 25. junija, igrajo Jeseničani s Kovinarjem povratno tekmo v Mariboru. Zanje bo to izredno težka naloga, saj morajo domačine premagati, če hočejo doseči zaželjeni cilj. Obe moštvi imata sicer enak sistem igre (dolgo počanje, raztegnjena hitra igra, okrepjena obramba s dvema srednjima krilomca, večino akcij po krilih), zato lahko pričakujemo dvoboj enakovrednih tekmecev. Če bo jeseniška napadalna petorka zaigrala odločneje, obramba pa bolj sistematično, potem tudi zmaga Jeseničanov ne bo veliko presenečenje in vstop v SCL zanje takorekno zagotovljen.

Veselo doživljate tudi za Gorenj-

NAŠ RAZGOVOR

Ne samo Poljane

Ondaj smo poprosili za kratek razgovor sekretarja jeseniškega občinskega odbora za proslavo 20-letnice ljudske revolucije tovariša Antona Rebolja. Kljub temu, da bo letos osrednja proslava v počastitev te pomembne obletnice prav na Poljanah nad Jesenicami, bodo Jeseničani dostojno praznovali ta jubilej tudi z manjšimi prireditvami.

»Pravzaprav«, je začel tovariš Rebolj, »je že prejšnji mesec končani mladinski festivali sodili v okvir proslav za počastitev 20-letnice ljudske revolucije. Po krajevnih odbornih socialistične zveze pa smo ustanovili posebne odbore, ki so že sestavili program proslav. Pripomniti pa moram, da to niso kakšne večje prireditve, pač pa predvsem manj-